

LJUBLJANSKI ŠKOFIJSKI LIST

Letnik LXXX.

Ljubljana, 25. oktobra 1943.

Štev. 9.—10.

Erscheint monatlich — Jahr 1943 — Abonnement: Jährlich 25 Lire
Izhaja mesečno — Leto 1943 — Naročnina: 25 Lir letno

42.

Okrožnica papeža Pija XII.

„Mystici Corporis Christi“ o mističnem telesu Kristusovem.

Častili bratje, pozdrav in apostolski blagoslov!

Uvod

1. Nauk o mističnem telesu Kristusovem, ki je Cerkev (prim. Kol 1, 24), je prvotno povzet z usten Odrešenika samega. Jasno nam kaže, kako veliko dobroto — nikdar je ne moremo dosti prehvaliti — pomeni naša najtesnejša povezanost s tako vzvišeno Glavo. Zaradi svoje odličnosti in svojega dostojanstva vabi ta nauk vse ljudi, ki jih giblje Duh božji, naj o njem razmišljajo; razsvetljuje jim duha in jih močno nagiba k zveličavnim delom, ki so z zahtevami tega nauka v skladu. Zato se Nam zdi Naša dolžnost, o njem z vami spregovoriti, in razviti ter razložiti predvsem tiste točke, ki se nanašajo na vojskujočo se Cerkev. K temu Nas nagiba ne le veličina nauka, ampak tudi sedanji položaj.

2. Govoriti mislimo o bogastvu, skritem v notranjosti Cerkve, ki jo je Kristus pridobil z lastno krvjo (Apd 20, 28), in katere udje se ponasajo z Glavo, ovito s trnjevim vencem. Ta s trnjem ovenčana Glava je zgovoren dokaz, da se najveličastnejše in najzvvišenejše stvari porajajo samo iz bolečin, in da se moramo tako deleža na Kristusovem trpljenju veseliti, da se bomo veselili in radovali tudi v razodetju njegovega veličastva (prim. 1 Petr 4, 13).

3. Že takoj od začetka je treba omeniti sledeče: Odrešenika človeškega rodu so preganjali, obrekovali in mučili vprav tisti, katere je hotel odrešiti; od njega osnovana družba je tudi v tej stvari podobna svojemu ustanovitelju. Saj ne tajimo in hvaležni nasproti Bogu priznamo, da jih je tudi v naši razburkani dobi mnogo, ki se — čeprav od črede Jezusa Kristusa še ločeni — ozirajo na Cerkev kot na edini pristan rešenja. Vendar Nam pa tudi ni neznan, da mnogi Cerkev božjo prezirajo: prezirajo jo ter ošabno in sovražno zaničujejo najprej tisti, ki so zavrgli luč krščanske modrosti in se nesrečno vračajo k naukom, nravam in ustanovam starega poganstva; pogosto pa nočejo vedeti zanjo, jo zamenjajo in so je nekako naveličani tudi mnogi kristjani, ki so jih speljale zmote s svojim lažnim leskom in omamil svet s svojimi vabami

in zapeljevanji. Naša vestna dolžnost je torej, častiti bratje, po želji mnogih postaviti pred oči vseh in povzdigniti lepoto, hvalo in slavo matere Cerkve, ki ji za Bogom vse dolgujemo.

4. Upati je, da bodo ta Naša navodila, da bodo ti Naši opomini v sedanjih okolnostih rodili v vernikih bogate sadove. Saj vemo, da obračajo tolike nadloge in bolečine naše viharne dobe, ki prebridko mučijo skoraj brez števila ljudi, če jih sprejemajo kot iz rok božjih vdano in voljno, njihove duše po neki naravni nuji od zemeljskih in minljivih stvari k nebeškim in večnim. Bude jim neko skrivnostno žejo po duhovnih rečeh in silno koprnenje, v katerem jih Duh božji vzpodbuja in nekako žene k vnetejšemu iskanju božjega kraljestva. Čim bolj se namreč ljudje trgajo od ničemurnosti tega sveta in od neurejene ljubezni zemeljskih reči, tem bolj so pripravljene za dojemanje luči nebeških skrivnosti. In morda zremo vprav danes jasneje kot kdaj nestalnost in praznoto zemeljskih reči; danes, ko se kraljestva in države rušijo, ko se neizmerni zakladi, ko se neizmerno bogastvo vseh vrst pogreza v širne oceane, ko mesta, kraje in plodne zemlje pokrivajo grozotne razvaline in jih okrvavlja bratomorno klanje.

5. Razen tega upamo, da bo to, kar mislimo razložiti o mističnem telesu Jezusa Kristusa, dobrodošlo in koristno tudi tistim, ki so izven naročja katoliške Cerkve. Saj so Cerkev — kot se zdi — vsak dan bolj naklonjeni. Če gledajo, kako danes vstaja narod proti narodu, kraljestvo proti kraljestvu, in kako se razraščajo v neizmerno prepiri, zavist in nagibi za sovražstvo, pa se ozro ob tem na Cerkev in motre njeno edinost, ki je božjega izvora, edinost, po kateri so vsi ljudje vseh rodov v bratski zvezi združeni s Kristusom, tedaj jih ta družba ljubezni gotovo sili k občudovanju; in navdih ter pomoč milosti božje jih vabita, naj postanejo tudi sami deležni te edinosti in ljubezni.

6. Pa še iz nekega posebnega nagiba, ki Nas vsega ogreje, če nanj pomislimo, vstaja ta nauk pred Našega duha in mu je v veselje. Ob 25 letnici Našega škofovanja smo namreč v veliko tolažbo videli nekaj, ob čemer je podoba mističnega telesa Jezusa Kristusa v vseh delih sveta jasno in pomenljivo zasijala: dasi je namreč uničujoča in dolgotrajna vojna bratsko skupnost narodov nesrečno razdrobila, smo vendar opazili, kako se jo od vsepovsod, v vseh sinovih v Kristusu, kjer koli jih imamo, v eni volji in ljubezni dvignila misel k skupnemu očetu, ki vodi v tako hudem viharju čoln katoliške Cerkve in nosi v sebi skrbi in stiske vseh. In ob tej priliki nismo ugotovili le čudovite edinosti med kristjani, ampak tudi veliko ljubezen vseh do Nas: kakor Mi pritiskamo na Svoje očetovsko srce vse narode in ljudstva, tako gledajo tudi od vseh strani vsi katoličani — čeprav pripadajo narodom, ki se med seboj vojskujejo — na namestnika Jezusa Kristusa kot na ljubljene očeta vseh; na očeta, ki ga vodita popolna nepristranost in pravično presojanje; na očeta, ki je dvignjen nad divje vihe človeških strasti in oznanja ter brani z vsemi močmi le resnico, pravico in ljubezen.

7. V veliko tolažbo Nam je bilo, ko smo zvedeli, kako radi so ljudje sami od sebe nabrali vsoto, s katero naj bi se zgradilo v Rimu svetišče, posvečeno Našemu svetemu predniku in patronu Evghenu I. Kakor bo to svetišče, ki ga bosta zgradila volja in darežljivost vseh vernikov, v večem spomenik Našega jubileja, tako naj bo tudi ta okrožnica neki spomenik: spomenik, ki naj priča o Naši hvaležnosti. Kakor v svetišču, gre tudi v okrožnici za kamne: za tiste žive kamne, ki so zidani na živi vogelni kamen, na Kristusa, in skladno rastejo v svetišče, ki je vzvišeno nad

vsako z rokami zidano svetišče, namreč v bivališče božje v Duhu (prim. Ef 2, 21—22; 1 Petr 2, 5).

8. Poglavitni nagib za širše razpravljanje o tem vzvišenem nauku pa je Naša pastirska skrb. Sicer se je že mnogo o tem pisalo; prav tako vemo, da se dandanes mnogi z veliko vnemo bavijo s tem naukom, z naukom, ki je tudi pobožnosti kristjanov v veselje in hrano. Razlog za to je treba, se zdi, iskati v dejstvu, da so obnovljeno proučevanje svete liturgije, pogostnejše prejetanje evharistične hrane, ki je prodrlo v navado, in pa češčenje presvetega Srca Jezusovega, ki je danes v Naše veselje vedno bolj razširjeno, privedli mnoge k skrbnejšemu raziskovanju nedoumljivega bogastva Kristusovega, shranjenega v Cerkvi. Poleg tega je brez dvoma precej pomagal osvetliti stvar pouk zadnjih časov o Katoliški akciji, ki je vedno bolj utrjeval vez kristjanov med seboj in s cerkveno hierarhijo, predvsem z rimskim papežem. Čeprav pa se Nam je omenjenih stvari upravičeno veseliti, vendar ne smemo tajiti, da se sejejo in širijo glede nauka o mističnem telesu Kristusovem tudi zmote: težke zmote tistih, ki so od prave Cerkve ločeni, manj točna ali popolnoma zmotna mnenja, ki zvajajo duha s pravega pota resnice, pa tudi med verniki samimi.

9. Na eni strani živi še dalje lažni racionalizem, ki ima vse, kar presega in prekaša moči človeškega duha, za nesmiselno. Njemu se pridružuje sorodna zmeta, tako imenovani navadni naturalizem, ki v Kristusovi Cerkvi ne vidi in noče videti nič drugega kot vezi zgolj pravnega in socialnega značaja. Z druge strani pa si skrito utira pot napačni misticizem, ki skuša nepremakljive meje med stvarmi in njihovim Stvarnikom odstraniti in potvarja sv. pismo.

10. Te nasprotujoče si zmotne izmišljave so vzrok, da gledajo nekateri iz nekega neosnovanega strahu ta tako vzvišen nauk kot nekaj nevarnega in se drže od njega v neki oddaljenosti, kakor pred jabolkom v rajju: lepim, a prepovedanim. Toda nikakor ne po pravici: od Boga razodete skrivnosti ne morejo biti ljudem pogubne in ne smejo ostati brez sadu kakor zaklad, skrit v njivi, temveč so dane od Boga v duhovno korist vseh, ki jih pobožno razmišljajo. Vatikanski cerkveni zbor namreč uči, da si more »razum, razsvetljen po veri, kadar skrbno, pobožno in trezno išče, pridobiti — če Bog to nakloni — neko razumevanje skrivnosti, ki je človeku v veliko korist; pridobi si to razumevanje po analogiji s tem, kar naravno spoznava ali pa iz medsebojne zveze med skrivnostmi in iz zveze teh skrivnosti s človekovim zadnjim ciljem«; čeprav ne postane človeški razum, kot opozarja isti cerkveni zbor, »nikdar sposoben, da bi spoznaval skrivnosti z ono jasnostjo, s katero spoznava resnice, ki so njegov svojski predmet« (Sessio III; *Const. de fide cath.*, c. 4).

11. Vse to smo pred Bogom vsestransko preudarili. Da bi velika lepota Cerkve v novi slavi zablestela, da bi se zavest izrednega in nadnaravnega dostojanstva vernikov, združenih v telesu Kristusovem z Glavo, okrepila, in slednjič, da že v naprej zabranimo vhod mnogovrstnim zmotam v tej stvari, smo imeli za Svojo pastirsko dolžnost, razložiti s to okrožnico vsemu krščanskemu ljudstvu nauk o mističnem telesu Jezusa Kristusa in o zvezi vernikov z božjim Odrešenikom v tem telesu; obenem pa ob tem lepem nauku podati nekaj misli, ki naj pomagajo, da bo razumevanje te skrivnosti globlje in da bo tako rodilo vedno bogatejše sadove popolnosti in svetosti.

Cerkev je mistično telo Kristusovo

12. Ko razmišljamo o izvoru tega nauka, Nam takoj spočetka pridejo na misel besede Apostola: »Kjer pa se je pomnožil greh, se je še bolj pomnožila milost« (Rimlj 5, 20). Znano je, da je bil oče vsega človeškega rodu postavljen v tako vzvišeno stanje zato, da bi izročal potomcem poleg zemeljskega življenja tudi višje življenje nebeške milosti. Toda po nesrečnem Adamovem padcu je ves človeški rod, omadeževan po izvornem grehu, nehal biti deležen božje narave (prim. 2 Petr 1, 4), in vsi smo postali otroci jeze (Ef 2, 3). A usmiljeni Bog »je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina« (Jan 3, 16), in Beseda večnega Očeta si je v prav isti božji ljubezni privzela iz Adamovega potomstva človeško naravo — toda brezgrešno in neomadeževano — da bi se iz novega, nebeškega Adama razlila milost Sv. Duha v vse otroke prvega očeta. Ti so bili zaradi greha prvega človeka oropani božjega posinovljenja; po učlovečenju božje Besede pa so postali po mesu bratje edinorojenega Sinu božjega in prejeli pravico, biti otroci božji (prim Jan 1, 12). In tako je Jezus Kristus, viseč na križu, ne le popravil krivico, storjeno nebeškemu Očetu, ampak nam tudi, ki smo z njim ene krvi, zaslužil neizrekljivo bogastvo milosti. Samo po sebi bi mogel deliti to bogastvo vesoljnemu človeškemu rodu sam, neposredno. Toda hotel ga je deliti po vidni Cerkvi, v kateri naj bi se ljudje združevali in mu po njej pri delitvi božjih sadov odrešenja na nek način pomagali. Kakor se je namreč božja Beseda, da bi s svojimi bolečinami in mukami odrešila ljudi, hotela posluževati človeške narave, se na podoben način v teku stoletij poslužuje svoje Cerkve, da bi začeto delo do konca nadaljevala (prim. Cone. Vat., *Const. de Eccl.*, prol.).

13. Za opredelitev in opis te prave Kristusove Cerkve — ki je sveta, katoliška, apostolska, rimska Cerkev (prim. ibidem, *Const. de fide cath.*, cap. 1) — pa nimamo bolj dostojanstvenega, odličnega in božjega izraza kakor je ta: »Cerkev je mistično telo Jezusa Kristusa«; izraz, ki ima svoj izvor v številnih mestih sv. pisma in spisov cerkvenih očetov.

I. Cerkev je »telo«

1. Eno, nedeljeno, vidno

14. Da je Cerkev telo, sv. pismo pogosto uči. »Kristus,« pravi apostol, »je glava telesu, Cerkvi« (Kol 1, 18). Če pa je Cerkev telo, mora biti nekaj enotnega in nedeljenega, po besedi sv. Pavla: »Množica nas je eno telo v Kristusu« (Rimlj 12, 5). Mora pa biti ne le nekaj enotnega in nedeljenega, ampak tudi nekaj konkretnega in jasno vidnega, kot zatrjuje Naš prednik bl. sp. Leon XIII. v okrožnici *Satis cognitum*: »Zato, ker je telo, je Cerkev očem vidna« (prim. A. S. S., XXVIII, p. 710). Zaradi tega se oddaljujejo od božje resnice tisti, ki si predstavljajo Cerkev kot nekaj, česar ne moremo ne otipati ne videti, kot nekaj zgolj »pnevmatičnega«, kot pravijo; nekaj, po čemer bi bile mnoge skupine kristijanov, čeprav po veri ločene, vendarle med seboj z nevidno vezjo združene.

15. Telo pa zahteva tudi množ udov, ki so med seboj tako povezani, da so si v medsebojno pomoč. Kadar v našem umrljivem organizmu en ud trpi, trpe z njim tudi vsi drugi; in zdravi udje pridejo bolnim na pomoč. Tako tudi v Cerkvi posamezni udje ne žive le sebi, marveč

pomagajo tudi drugim. Drug drugemu so si v oporo: drug drugega tolažijo, skupno vedno bolj grade vse telo.

2. Sestavljeno »organsko«, »hierarhično«

16. V naravi pa telo ne sestoji iz kakršne koli množice udov, ampak mora biti sestavljeno iz tako imenovanih organov, t. j. udov, ki ne vrše iste naloge, pa so vendar njih opravila med seboj skladno urejena. Tako je tudi Cerkev predvsem zato telo, ker je sestavljena iz udov, ki se med seboj razlikujejo, pa so urejeno in skladno med seboj razvrščeni in povezani. Tudi Apostol opiše Cerkev takó, ko pravi: »Kakor imamo... v enem telesu mnogo udov, vsi udje pa nimajo istega opravila, tako je množica nas eno telo v Kristusu, posamezni pa med seboj udje« (Rimlj 12, 4).

17. Ne smemo pa misliti, da je ta urejeni ali — kot pravijo — »organični« sestav telesa Cerkve omejen le na hierarhične stopnje, da sestoji le iz teh; ali — kakor uči nasprotno mnenje — da sestoji le iz *karizmatikov* (čeprav bodo ljudje s čudežnimi darovi vedno v Cerkvi). Seveda se je treba zavedati, da so nosilci svete oblasti v tem telesu njega prvi in glavni udje, ker se po naročilu božjega Odrešenika po njih nadaljuje do konca trojna Kristusova služba: služba učenika, kralja in duhovnika. Pa vendar imajo cerkveni očetje, kadar proslavljajo službe tega telesa, stopnje, poklice, staleže, stanove, opravila, poleg nosilcev svetih redov upravičeno pred očmi tudi druge: tudi vse, ki izpolnjujejo evangeljske svete, bodisi da se posvečajo dejavnemu življenju med ljudmi, bodisi da živijo skrito življenje v molku, bodisi da se trudijo po svojih pravilih za oboje; tudi take imajo pred očmi cerkveni očetje, ki živijo sicer v svetu, pa se z veliko vnemo posvečajo delom usmiljenja za dušno in telesno pomoč; slednjič tudi take, ki so zvezani v svetem zakonu. Zavedati se je treba, da zavzemajo, posebno v sedanjih razmerah, družinski očetje in matere, krstni botri in botre, posebno pa laiki, ki sodelujejo s cerkveno hierarhijo pri širjenju kraljestva božjega Odrešenika, v krščanski družbi častno, čeprav često skrito mesto. Tudi oni morejo po navdihu Boga in z njegovo pomočjo doseči najvišjo svetost, ki po obljubah Jezusa Kristusa v Cerkvi ne bo nikdar prenehala.

3. Opremljeno z zakramenti

18. Dalje vidimo, da je človeško telo opremljeno s posebnimi pravami, s katerimi oskrbuje življenje, zdravje in rast posameznih udov. Tako je Odrešenik človeškega rodu v svoji neskončni dobroti na čudovit način poskrbel tudi za svoje mistično telo. Dal mu je zakramente, ki vzdržujejo ude po nepretrganih stopnjah milosti od zibel do groba. Z njimi je bogato poskrbljeno za socialne potrebe vsega telesa. Kajti po kopeli krstne vode se tisti, ki so rojeni v to umrljivo življenje, preode iz smrti greha in postanejo udje Cerkve, ter se, zaznamovani z duhovnim znamenjem, usposobijo za prejem ostalih zakramentov. Krizma svete birne vlije vernikom novo moč, da mater Cerkev, in vero, ki so jo od nje prejeli, vneto čuvajo in branijo. Zakrament sv. pokore nudi zdravilo tistim udom Cerkve, ki so padli v greh. S tem oskrbuje rešenje padlim samim, varuje pa tudi druge ude mističnega telesa, da jih padli ne okužijo, ampak da so jim nasprotno v zgled in v nagib za krepost. Pa še ni dosti: sveta evharistija hrani in krepi vernike z enim in istim kruhom ter jih veže z neizrekljivo, božjo vezjo med seboj in božjo Glavo

vsega telesa. Slednjič stoji sveta mati Cerkev tudi ob bolnih za smrt. S sv. maziljenjem sicer ne povrne vedno telesnega zdravja, če pač to ni božja volja; nudi pa nebeško zdravilo ranjenim dušam in pošilja tako v nebo vedno nove državljane, sebi pa pripravlja vedno novih zaščitnikov, ki bodo uživali božjo dobroto v vse veke.

19. Za socialne potrebe Cerkve je Kristus na poseben način poskrbel s postavitvijo drugih dveh zakramentov. S sv. zakonom, v katerem sta si zakonca drug drugemu delivca milosti, je poskrbljeno za vedni zunanji prirastek krščanskega občestva; in kar je važnejše, za pravo, versko vzgojo otrok, brez katere bi mistično telo bilo v veliki nevarnosti. S sv. redom pa se za vedno izročajo in posvečujejo Bogu tisti, ki opravljajo sveto daritev, hranijo čredo vernikov z angelskim kruhom in jedjo resnice, vodijo po božjih zapovedih in svetih in utrjejo z drugimi vzvišenimi opravili.

20. V tej stvari moramo imeti to pred očmi: Kakor je Bog na začetku sveta opremil človeka z vsem, kar mu je bilo potrebno, da bi si mogel podrediti vsa ustvarjena bitja, da bi se mogel namnožiti in napolniti zemljo, tako je na početku krščanske dobe opremil Cerkev z vsem, kar ji je potrebno, da premaga brezštevne nevarnosti in napolni ne le zemljo, ampak tudi nebeška kraljestva.

4. Sestavljeno iz določenih udov

21. Dejansko smemo šteti med ude Cerkve le tiste, ki so se okopali v vodi prerojenja in izpovedujejo pravo vero ter se niso niti sami nesrečno odtrgali od sestava tega telesa, niti niso bili zaradi težkih prestopkov od zakonite oblasti izobčeni. »V enem Duhu,« pravi Apostol, »smo bili vsi krščeni v eno telo, naj bomo Judje ali Grki, sužnji ali svobodni« (1 Kor 12, 13). Kakor je torej v pravi Cerkvi eno samo telo, en Duh, en Gospod in en krst, tako more biti v njej tudi le ena vera (prim. Ef 4, 5); tako da nam mora biti po odredbi Gospodovi vsak, kdor noče Cerkve poslušati, kakor pogan in cestninar (prim. Mt 18, 17). Zato pa taki, ki nimajo iste vere in istega cerkvenega vodstva, ne morejo živeti v istem telesu in ne od istega božjega Duha.

5. Tudi grešnikov

22. Ne smemo pa misliti, da je telo Cerkve, ker nosi Kristusovo ime, že v času svojega bivanja na zemlji sestavljeno le iz zelo svetih udov, ali pa le iz tistih, ki jih je Bog vnaprej določil za večno blaženost. Ne. Usmiljenje našega Zveličarja je neskončno. Zato ne odreka zdaj v svojem mističnem telesu prostora tistim, ki jim tudi nekdanj pri obedu ni odrekel prostora (prim. Mt 9, 11; Mr 2, 16; Lk 15, 2). Ni namreč vsak prestopnik, čeprav težak, tak, da bi — kakor razkol, krivoverstvo, odpad — človeka že po svoji naravi odtrgal od telesa Cerkve. Tudi ne poide vse življenje tistim, ki so sicer ljubezen in milost božjo z grehom izgubili in postali tako nesposobni nadnaravnega zaslužnja, pa so vero in krščansko upanje ohranili, in jim, razsvetljenim po nebeški luči, Sveti Duh z notranjimi navdih in nagibi vzbuja zveličaven strah ter jih žene k molitvi in kesanju nad lastnimi grehi.

23. Greha, ki omadežuje mistične ude Odrešenika, naj se torej vsi zelo boje. Če pa je kdo nesrečno padel, pa se z zakrknjenostjo ni naredil nevrednega občestva vernikov, naj ga vsi sprejmejo z največjo ljubeznijo in naj gledajo v njem v dejavni ljubezni bolan ud Jezusa

Kristusa. Boljše je namreč, kot opozarja sv. Avguštín, »zdraviti se v sestavu Cerkve, kakor pa biti od njenega telesa odsekan kot neozdravljiv ud« (August., *Epist.*, CLVII, 3, 22: Migne, P. L., XXXIII, 686). »Kar se namreč še drži telesa, more še vedno ozdraveti; kar pa je odsekano, se ne more več ne zdraviti ne ozdraviti (August., *Serm.* CXXXVII, 1: Migne, P. L., XXXVIII, 754).

II. Cerkev je »Kristusovo« telo

24. V dosedanjem razpravljanju smo, častiti bratje, videli, da moremo Cerkev po njenem ustroju primerjati telesu. Zdaj nam je točneje in podrobneje razložiti, zakaj ni Cerkev kakršno koli telo, ampak vprav telo Jezusa Kristusa. Vzroki so ti: naš Gospod je temu mističnemu telesu ustanovitelj, glava, vzdrževalec in rešenik.

1. Kristus je bil ustanovitelj tega telesa

25. Na kratko bomo razložili, na kakšen način je Kristus ustanovil svoje socialno telo. Pri tem si bomo na začetku pomagali s sledečim stavkom Našega prednika bl. sp. Leona XIII.: »Cerkev, ki se je — že spočeta — rodila iz strani drugega Adama, na križu spečega, se je na veličasten način prvokrat predstavila ljudem na slavni binkoštni dan« (Encycl. *Divinum Illud*: A. S. S., XXIX, p. 649). Božji Odrešenik je namreč z zgradbo mističnega templja Cerkve začel tedaj, ko je oznanjal svoj nauk; dovršil jo tedaj, ko je poveličan visel na križu; in razglasil ter objavil tedaj, ko je na viden način poslal nad učence Duha Tolažnika.

a) Oznanjal je evangelij

26. Ko je namreč vršil službo propovednika, je izbral apostole in jih poslal, kakor je bil sam poslan od Očeta (Jan 17, 18), namreč kot učitelje, voditelje in posvečevalce v občestvu vernikov; imenoval je prvaka apostolov in svojega namestnika na zemlji (prim. Mt 16, 18—19); vse jim je razodel, kar je slišal od svojega Očeta (Jan 15, 15 s 17, 8 in 14); naznačil je tudi krst (prim. Jan 3, 5), po katerem bodo tisti, ki bodo verovali, včlanjeni v telo Cerkve; in slednjič je na večer svojega življenja pri zadnji večerji upostavil čudovito daritev in čudoviti zakrament, presveto Evharistico.

b) Trpel je na križu

27. Da pa je dovršil svoje delo na lesu križa, zatrjujejo in neprenehoma dokazujejo cerkveni očetje, ki govore, da se je Cerkev rodila na križu iz strani Rešenikove kot nova Eva, mati vseh živih (prim. 1 Mojz 3, 20). »In zdaj,« tako pravi veliki Ambrož, ko govori o prebodeni Kristusovi strani, in »zdaj se gradi, zdaj se oblikuje, in zdaj... se upodablja, in zdaj se ustvarja... , zdaj se dviga duhovni dom v sveto duhovništvo« (Ambros., *In Luc.*, II, 87: Migne, P. L., XV, 1585). Kdor se bo verno poglobil v ta častitljivi nauk, mu ne bo težko najti razloge, na katerih sloni.

28. Najprej to, da je bila z Odrešenikovo smrtjo odpravljena stara zaveza in ji je sledila nova. Tedaj je bila zaveza Kristusova s svojimi skrivnostmi, zakoni, ustanovami in svetimi obredi potrjena za ves svet s krvjo Jezusa Kristusa. Kajti dokler je božji Zveličar oznanjal svoj

nauk na majhnem palestinskem ozemlju — bil je namreč poslan le k izgubljenim ovcam hiše Izraelove (prim. Mt 15, 24) — sta bila v veljavi sočasno postava in evangelij (prim. S. Thom., I—II, q. 103, a. 3, ad 2). Na lesu križa pa je Jezus postavil z njenimi predpisi odpravil (prim. Ef 2, 15), dolžno pismo stare zaveze pribil na križ (prim. Kol 2, 14) in upostavljal v svoji krvi, preliti za ves človeški rod, novo zavezo (prim. Mt 26, 28 in 1 Kor 11, 25). Sv. Leon Veliki pravi, ko govori o Gospodovem križu, takole: »Takrat je bil prehod od postave k evangeliju, od sinagoge k Cerkvi, od mnogih daritev k eni sami žrtvi tako očividni, da se je v trenutku, ko je Gospod izdihnil, ono mistično pregrinjalo, ki je zakrivalo notranjost templja in sveto skrivnost, pretrgalo od vrha do tal« (Leo M., *Serm.*, LXVIII, 3; Migne, P. L., LIV, 374).

29. Na križu je torej stara zaveza umrla. Določeno je bilo zanjo tako, naj bi jo kmalu pokopali in naj bi bila v bodoče smrtonosna (prim. Hier. et August., *Epist.*, CXII, 14 in CXVI, 16; Migne, P. L., XXII, 924 in 943; S. Thom., I—II, q. 103, a. 3 ad 2; a. 4 ad 1; Concil. Flor., *pro Jacob.*: Mansi XXXI, 1738), da bi tako odstopila prostor novi zavezi, ki ji je Kristus izbral sposobnih služabnikov v osebah apostolov (prim. 2 Kor 3, 6). In čeprav je bil naš Rešenik postavljen za glavo vse človeške družine že v telesu Device, vendar opravlja službo glave v svoji Cerkvi vprav v moči križa. »Po zmagi križa,« meni sv. Tomaž, »si je zaslužil oblast in gospostvo nad narodi« (prim. S. Thom., III, q. 42, a. 1). Po isti zmagi nam je neskončno pomnožil tisti zaklad milosti, ki jih brez prestanka podarja kot slavni Kralj nebes svojim umrljivim udom. Po krvi, preliti na križu, je naredil, da se je jeza božja umaknila in da so potem mogli priteči iz studencev Zveličarjevih v rešenje ljudi, predvsem vernikov, vsi nebeški darovi nove in večne zaveze. Na lesu križa si je slednjič pridobil svojo Cerkev, to je vse ude svojega mističnega telesa; kajti po krstni kopeli se včlenijo v to mistično telo le v rešilni moči križa. Na njem so že pripadli pod polno oblast Kristusovo.

30. S svojo smrtjo je torej naš Rešenik postal v polnem in celotnem pomenu besede glava Cerkve. Cerkev je po njegovi krvi obogatela: v obilju ji je bil dan Sveti Duh, ki jo, odkar je bil »Sin človekov« dvignjen na les bolečin in tam poveličan, po božje razsvetljuje. Potem ko se je pretrgalo pregrinjalo templja, naj bi, kot pripominja sv. Avguštin (prim. *De pecc. orig.*, XXV, 29; Migne, P. L., XLIV, 400), rosa milostnih darov Tolažnika, ki je do tedaj padala samo na runo Gedeonovo, to je izraelsko ljudstvo, zdaj, ko je runo posušeno in zapuščeno, orosila bogato in obilno vso zemljo, namreč katoliško Cerkev, v kateri naj dobe prostora vsi rodovi in ki naj sega do kraja zemlje. Kakor je večnega Očeta Sin v prvem hipu učlovečenja okrasil z njim podstatno združeno človeško naravo s polnostjo Svetega Duha, da bi bila pripravno orodje božanstva v krvavem delu odrešenja, tako je hotel ob uri svoje dragocene smrti, naj bi bila Cerkev polna bogastva Tolažnikovih darov, da bi bila tako sposobna in večno orodje učlovečene Besede pri podeljevanju božjih sadov odrešenja. Tako imenovano pravno poslanstvo Cerkve in oblast učiti, vladati ter deliti zakramente imata svojo višjo silo in moč za graditev telesa Kristusovega od tod, ker je Jezus Kristus, viseč na križu, odprl svoji Cerkvi vir božjih darov; s pomočjo teh naj bi nikdar ne mogla učiti ljudi kaj zmotnega; s pomočjo teh naj bi jih uspešno vodila po pastirjih, razsvetljenih od Boga, ter jim oskrbovala obilje nebeških milosti.

31. Če pazno pogledujemo vse te skrivnosti križa, nam niso več temne one besede Apostola, s katerimi uči Efežane, da je Kristus s svojo krvjo

Jude in pogane združil v eno, »podrl . . . s svojim telesom . . . ločilno steno« med obema narodoma; in da je staro zavezo odpravil, »da bi tako oba [naroda] v sebi preustvaril v enega, novega človeka,« namreč v Cerkev: in da bi oba v enem telesu spravil z Bogom po križu (prim. Ef 2, 14—16).

c) Razglasil je Cerkev na binkoštni dan

32. In Cerkev, ki jo je s svojo krvjo ustanovil, je na binkoštni dan okrepil s posebno močjo, ki je prišla od zgoraj. Ko je namreč za vzvišeno službo slovesno upostavljal njega, ki ga je že prej določil za svojega namestnika, je odšel v nebo. In sedeč na desnici Očetovi, je hotel svojo nevesto z vidnim prihodom Sv. Duha, s šumom silnega vetra in z ognjenimi jeziki (prim. Apd 2, 1—4) razodeti in proglasiti. Kajti kakor je njega samega, ko je začel svojo propovedniško službo, večni Oče razodel po Svetem Duhu, ki je prišel v podobi goloba nadenj in nad njim ostal; prav tako je tudi Kristus Gospod, ko so apostoli nastopili sveto službo oznanjevanja, poslal z nebes svojega Duha, ki se jih je dotaknil z ognjenimi jeziki in je kakor z božjim prstom označil, da sta poslanstvo Cerkve in njena služba od zgoraj.

2. Kristus je glava telesa

33. Drugič pa nosi to mistično telo, ki je Cerkev, Kristusovo ime zato, ker je Kristus v resnici glava tega telesa. »On je glava telesu, Cerkvi« (Kol 1, 18). On je glava, iz katere prejema rast in zida samo sebe vse telo, sestavljeno v skladnem redu (prim. Ef 4, 16 s Kol 2, 19).

34. Gotovo veste, častiti bratje, v kako bogatih in blestečih mislih so razpravljali o tem predmetu učitelji sholastične teologije, posebno angelski učitelji; in gotovo vam je tudi znano, da dokazi, ki jih navaja, zvesto odgovarjajo mnenju cerkvenih očetov; ti pa od svoje strani spet niso pri našali in razpravljali v svojih razlagah nič drugega, kot božje izreke sv. pisma.

a) Zaradi svoje vzvišenosti

35. Radi bi torej o tem v korist vseh na kratko spregovorili. Najprej je jasno, da je treba Sina Boga in blažene Device imenovati glavo Cerkve zaradi njegove posebne vzvišenosti. Glava je namreč na vrhu. Kdo pa je postavljen višje kot Kristus Bog, ki ga moramo kot Besedo večnega Očeta imeti za »prvorojenca vsega stvarstva« (Kol 1, 15)? Kdo je dvignjen v večje višave kot Kristus človek, ki je bil rojen iz brezmadežne Device, ki je pravi in naravni Sin božji ter zaradi čudovitega in slavnega vstajenja po zmagoslavju nad smrtjo »prvorojenec iz mrtvih« (Kol 1, 18; Raz 1, 5)? Kdo slednjič je postavljen na vzvišenejši vrh kot oni, ki je kot »edini . . . srednik med Bogom in ljudmi« (1 Tim 2, 5) na res čudovit način zvezal zemljo z nebom; ki je, povzdignjen na križ, kot s prestola usmiljenja vse pritegnil k sebi (prim. Jan 12, 32); in ki je med miriadami izbran za sina človekovega ter ga Bog ljubi nad vse ljudi, nad vse angele, nad vse stvari (prim. Cyr. Alex., *Comm. in Ioh.* 1, 4: Migne, P. G., LXXIII, 69; S Thom., I, q. 20, a. 4, ad 1)?

b) Zaradi svojega vodstva

36. Ker pa zavzema Kristus tako vzvišeno mesto, je po vsej pravici on, on sam, ki vlada in vodi Cerkev in ga je treba tudi iz tega razloga primerjati glavi. Kajti kakor je glava — da se poslužimo besed svetega

Ambroža — »kraljevski vrh« telesa (*Hexaem.*, VI, 55; Migne, P. L., XIV, 265) in vodi, ker je opremljena z višjimi zmožnostmi, že po svoji naravi vse ude, nad katere je postavljena, da jih oskrbuje (prim. August., *De Agon. Christ.*, XX, 22; Migne, P. L., XL, 301), tako ima božji Odrešenik v svojih rokah vrhovno vodstvo vsega krščanskega ljudstva. Voditi družbo ljudi ni nič drugega kot peljati jih skrbno, z uspešnimi sredstvi in praviimi načeli proti zastavljenemu cilju (prim. S. Thom., I, q. 22, a. 1—4). Lahko je videti, kako je naš Zveličar, ki je podoba in zgled dobrih pastirjev (prim. Jan 10, 1—18; 1 Petr 5, 1—5), vse to vršil na resnično čudovit način.

37. Ko je namreč bival na zemlji, nas je po zakonih, nasvetih, opominih učil z besedami, ki ne bodo nikdar prešle, ki bodo za ljudi vseh časov duh in življenje (prim. Jan 6, 63). Poleg tega je podelil apostolom in njihovim naslednikom trojno oblast: namreč ljudi učiti, jih vladati ter voditi v svetost. To oblast, določeno po posebnih naredbah, pravicah in dolžnostih, je postavil za glavni zakon vse Cerkve.

a¹) *Ki je skrito in izredno*

38. Toda naš božji Zveličar vodi in ravna tudi neposredno, sam, družbo, ki jo je ustanovil. Sam namreč kraljuje v mislih in srcih ljudi ter nagiba in žene, kakor hoče, voljo, tudi uporno. »Kraljevo srce je v Gospodovi roki; kamor koli hoče, ga obrne« (Preg 21, 1). In v tem notranjem vladanju on, »pastir in varuh naših duš« (prim. 1 Petr 2, 25), nima le skrbi za posameznika, temveč oskrbuje tudi vso Cerkev; bodisi kadar razsvetljuje in krepi nje vodnike, da bi svojo službo vršili zvesto in uspešno; bodisi kadar budi — posebno v težjih razmerah — za rast svojega mističnega telesa v naročju matere Cerkve može in žene, polne sijaja svetosti, v zgled drugim vernikom. Poleg tega gleda Kristus z nebes svojo neomadeževano Nevesto, ki trpi tu na zemlji pregnanstvo, vedno s posebno ljubeznijo. In kadar jo vidi v nevarnosti, jo reši iz valov neurja, ali sam, ali po svojih angelih (prim. Apd 8, 26; 9, 1—19; 10, 1—7; 12, 3—10), ali po njej, ki jo imenujemo Pomočnico kristjanov, ali po drugih nebeških zaščitnikih. In ko se je morje poleglo in pomirilo, jo tolaži z onim mirom, »ki vsak razum presega« (Filipj 4, 7).

b¹) *Ki je vidno in redno po rimskem papežu*

39. Ne smemo pa misliti, da je to nevidno (prim. Leo XIII, *Satis Cognitum*: A. S. S., XXVIII, 725) in izredno vodstvo vse njegovo vodstvo. Ne! Božji Odrešenik vlada svoje mistično telo tudi na viden in reden način po svojem namestniku na zemlji. Saj vsi vedo, častiti bratje, kako je Kristus Gospod, potem ko je v svojem zemeljskem življenju »malo čredo« sam osebno na viden način vodil in moral ta svet zapustiti ter se vrniti k Očetu, zaupal vidno vodstvo vse družbe, ki jo je ustanovil, prvaku apostolov. V svoji neskončni modrosti ni mogel socialnega telesa Cerkve, ki ga je ustanovil, nikakor pustiti brez vidne glave. Te resnice ne more ovreči trditev, da bi po ustanovitvi pravnega prvenstva v Cerkvi mistično telo imelo dve glavi. Kajti Peter po prvenstvu ni nič drugega, kot namestnik Kristusa, in tako ima to telo le eno prvenstveno glavo, namreč Kristusa. Kristus sicer Cerkev na skrit način še vedno sam vodi, na viden način pa vlada isto Cerkev po njem, ki je na zemlji njegov zastopnik. Po Kristusovem slavnem vnebohodu Cerkev ni več zgrajena le na Kristusu, ampak tudi na Petru, ki je nje vidni temelj. Da sestav-

ljata Kristus in njegov namestnik samo eno glavo, je slovesno učil Naš prednik bl. sp. Bonifacij VIII. v apostolskem pismu *Unam Sanctam* (prim. *Corp. Iur. Can., Extr. comm., I, 8, 1*), kar so potem tudi njegovi nasledniki neprenehoma ponavljali.

40. V nevarni zmoti so torej tisti, ki mislijo, da se morejo okleniti Kristusa, glave Cerkve, tudi če se ne drže zvesto njegovega namestnika na zemlji. Kajti s tem, da odklanjajo to vidno glavo in trgajo vidne vezi edinosti, mistično telo Odrešenikovo tako zatemne in zmaličijo, da ga tisti, ki iščejo pristan večnega rešenja, ne morejo več ne videti ne najti.

c') *Ki se vrši v posameznih škofijah po škofih*

41. Kar pa smo pravkar rekli o vesoljni Cerkvi, je treba poudariti tudi za posamezne skupine kristjanov — bodisi vzhodne, bodisi zapadne —, ki tvorijo in sestavljajo eno katoliško Cerkev. Kajti tudi te vlada Jezus Kristus po glasu in oblasti poedinih škofov. Zato pa škofoje niso le odličnejši udje vesoljne Cerkve, ker so pač na prav poseben način povezani z božjo Glavo vsega telesa in se tako po pravici imenujejo »prvi deli Gospodovih udov« (Greg. Magn., *Moral., XIV, 35, 43*; Migne, P. L., LXXV, 1062), ampak ker vsak v svoji škofiji pasejo in vladajo v Kristusovem imenu prideljeno jim čredo kot pravi pastirji (prim. Conc. Vat., *Const. de Eccl., cap. 3*). V tem svojem opraviilu pa niso povsem neodvisni, ampak so pod dolžno oblastjo rimskega papeža, čeprav imajo redno vladno oblast, ki jim jo je podelil neposredno isti papež. Zato jih morajo verniki spoštovati, kot tiste, ki so po božji naredbi nasledniki apostolov (prim. *Cod. Iur. Can., can. 329, 1*). In še bolj kot za oblastnike tega sveta, tudi najvišje, velja za škofo, maziljene s krizmo Sv. Duha, izrek: »Ne dotikajte se mojih maziljencev« (1 Kron 16, 22; Ps 104, 15).

42. Zato Nas zelo žalosti, ko Nam poročajo, kako je z nemalo škofi: ker so postali vzor čredi (prim. 1 Petr 5, 3) in izročeni jim sveti »zaklad vere« (prim. 1 Tim 6, 20) vneto — kot je prav — in zvesto čuvajo, ker ne popuste od svetih zakonov, ki jih je Bog zapisal v duše ljudi, in izročeno jim čredo po zgledu najvišjega Pastirja branijo pred grabežljivimi volkovi, zato trpe preganjanja in napade, naperjene ne le proti njim samim, ampak — kar je hujše in težje — tudi proti ovcam, ki so jim prepuščene, proti sodelavcem v apostolatu in celo proti Bogu posvečenim devicam. Te krivice jemljemo Mi tako, kot bi bile Nam samim prizadejane ter ponavljamo mogočni stavek Našega prednika nesmrtn. sp. Gregorija Velikega: Naša čast je čast vesoljne Cerkve; Naša čast trdna moč Naših bratov; in zato se čutimo v resnici počaščene takrat, kadar ne odrekajo dolžne časti nikomur od njih (prim. *Ep. ad Eulog., 30*; Migne, P. L., LXXVII, 933).

e) *Zaradi vzajemnosti*

43. Vendar pa ne smemo misliti, da glava Kristus, ker je postavljena na tako vzvišeno mesto, ne potrebuje pomoči telesa. Kajti tudi o tem mističnem telesu je treba reči, kar pravi Pavel o človeškem organizmu: »Ne more reči... glava nogam: ‚Ne potrebujem vas‘« (1 Kor 12, 21). Da verniki na vsak način potrebujejo pomoči božjega Odrešenika, to je seveda popolnoma jasno. Saj je Kristus sam rekel: »Brez mene ne more nič storiti« (Jan 15, 5). In po mnenju Apostola prejema to mistično telo vso rast in zida samo sebe iz glave Kristusa (prim. Ef 4, 16; Kol 2, 19). Toda tudi tega se je treba trdno zavedati — čeprav se nam zdi na prvi pogled zelo čudno —, da namreč tudi Kristus potrebuje svojih

udov. Najprej v toliko, v kolikor zastopa Jezusa Kristusa papež, ki bremena pastirske službe ne zmore sam; svojo skrb mora deliti z mnogimi drugimi; in vsak dan ga morajo podpirati molitve vse Cerkve. Poleg tega hoče naš Rešenik, da mu — v kolikor vodi Cerkev sam nevidno — udje telesa pomagajo pri izvrševanju odrešilnega dela. Te pomoči pa ne želi zato, kakor da bi bil za to preslab in bi ga sam ne zmož, ampak ker je tako sam ukrenil v večjo čast svoje neomadeževane Neveste. Ko je umrl na križu, je neizmerni zaklad odrešenja resda podaril svoji Cerkvi tako, da ta pri tem ni na noben način sodelovala. Kjer pa gre za razdeljevanje tega zaklada, hoče, da ima pri tem posvečevalnem delu njegova čista Nevesta ne le delež, ampak da to delo na neki način tudi iz njene dejavnosti izvira. Strašna skrivnost, ki je nikdar dovolj ne premišljujemo: da namreč zavisi rešitev mnogih od molitev in prostovoljnih, v ta namen sprejetih odpovedi udov mističnega telesa Kristusovega in pa od pomoči pastirjev in vernikov, posebno družinskih očetov in mater, ki jo morajo nuditi za sodelovanje z našim božjim Zveličarjem.

44. Pravkar razloženim razlogom, zakaj se mora Kristus Gospod imenovati glava svojega socialnega telesa, je treba dodati še tri druge, ki so tudi tesno med seboj povezani.

d) Zaradi sličnosti

45. Začnimo s sličnostjo, ki jo opazujemo med glavo in telesom; s sličnostjo, ki izvira od tod, ker sta glava in telo iste narave. Zavedati se je treba, da naša narava, čeprav je pod angelsko, po božji dobroti vendar angelsko prekaša: »Kristus je namreč,« kot pravi Akvinec, »glava angelov. Kajti Kristus je nad angeli tudi po svoji človeški naravi... Tudi kot človek angele razsvetljuje in nanje vpliva. Glede na sličnost narave pa Kristus ni glava angelov, ker si ni privzel narave angelov, ampak — kot pravi Apostol — naravo zaroda Abrahamovega« (*Comm. in ep. ad Eph.*, cap. 1, lect. 8; Hebr 2, 16—17). Kristus pa si ni samo privzel našo naravo, ampak je postal v minljivem telesu, zmožnem trpljenja in smrti, z nami tudi iste krvi. In če se je Beseda »sama sebe izničila in vzela nase podobo hlapca« (Filiplj 2, 7), je to storila tudi zato, da bi svoje brate po mesu naredila deležne božje narave (prim. 2 Petr 1, 4): v pregnanstvu te zemlje po posvečujoči milosti božji, v nebeški domovini pa po posesti večne blaženosti. Zato namreč je Edinorojeni večnega Očeta hotel biti sin človekov, da bi mi postali podobni Sinu božjemu (prim. Rimlj 8, 29) in se obnavljali po podobi njega, ki nas je ustvaril (prim. Kol 3, 10). Vsi torej, ki nosijo ime kristjana, naj gledajo na našega božjega Zveličarja kot na vzvišeni in najpopolnejši zgled vseh kreposti. Z odločnim begom pred grehom in s prizadevno vajo v svetosti naj njegov nauk in življenje tako vtisnejo v svoje življenje, da bodo postali Gospodu, ko se prikaže, v slavi podobni, ker ga bodo gledali, kakršen je (prim. 1 Jan 3, 2).

46. Kakor pa hoče Jezus Kristus za posamezne ude, naj mu bodo podobni, tako tudi za vse telo Cerkve. Cerkev mu je podobna, kadar po sledovih svojega ustanovitelja uči, vlada in opravlja nebeško daritev. Kadar sledi evangelijskim svetom, obnavlja razen tega v sebi Odrešnikovo uboštvo, pokorščino in devištvo. Po mnogih, vsakovrstnih ustanovah, ki jo krasi kot dragi kamni, na nek način predstavlja Kristusa, ki je zatopljen na gori v molitev, ki govori ljudstvu, ki ozdravlja bolne in ranjene, ki spreobrača grešnike k lepemu življenju, ki izkazuje do-

brote vsem. Nič čudnega torej, če trpi tudi ona, kakor Kristus, na tej zemlji preganjanja, udarce in bolečine.

e) Zaradi polnosti

47. Poleg tega pa je Kristus glava Cerkve zato, ker se odlikuje s polnostjo in popolnostjo nebeških darov in iz te polnosti zajema njegovo mistično telo. Kakor ima namreč — kot opozarjajo mnogi cerkveni očetje — glava našega umrljivega telesa vse čute, medtem ko imajo ostali deli telesa le tip, tako se tudi vse kreposti, vsi darovi, vse karizme, ki jih ima krščanska družba, na najpopolnejši način nahajajo v nje glavi Kristusu. »Kajti Bog je sklenil, da naj v njem prebiva vsa polnost« (Kol 1, 19). Krase ga oni nadnaravni darovi, ki spremljajo hipostatično unijo. Saj prebiva v njem Sveti Duh s tako polnostjo milosti, da si večje misliti ne moremo. Dana mu je »oblast nad vsem človeštvom« (prim. Jan 17, 2); bogati so v njem »vsi zakladi modrosti in vednosti« (Kol 2, 3). Pa tudi blaženo gledanje je v njem tako silno, da po obsegu kot po jasnosti visoko prekaša blaženo spoznavanje vseh svetnikov v nebesih. In slednjič: tako poln je milosti in resnice, da iz njegove neizčrpne polnosti vsi prejemamo (prim. Jan 1, 14—16).

f) Zaradi vpliva

48. Te besede učenca, ki ga je Jezus posebno ljubil, Nas nagibljejo k razpravljanju o zadnjem, še posebno tehtnem razlogu, zakaj moramo imenovati Kristusa Gospoda glavo mističnega telesa. Kakor se namreč živci razpredajo iz glave v vse ude našega telesa in jim dajejo, da morejo čutiti in se gibati, tako vliva naš Rešenik v svojo Cerkev moč in silo, ki naredi, da verniki božje stvari jasneje spoznavajo in bolj goreče po njih hrepene. Iz njega priteka v telo Cerkve vsa luč, ki vernike po božje razsvetljuje, in vsa milost, po kateri postajajo verniki sveti, kakor je on sam svet.

a') Ker razsvetljuje

49. Kristus razsvetljuje vso Cerkev, kar dokazujejo skoraj brezštevila mesta sv. pisma in cerkvenih očetov: »Boga ni nikoli nihče videl; edinorojeni Sin, ki je v naročju Očetovem, on je povedal« (Jan 1, 18). Ko je prišel od Boga kot učenik (prim. Jan 3, 2), da bi spričal resnico (prim. Jan 18, 37), je prvotno apostolsko Cerkev tako razsvetlil, da je prvak apostolov vzkliknil: »Gospod, h komu pojdemo? Besede večnega življenja imaš« (prim. Jan 6, 68). Evangelistom je z nebes stal ob strani tako, da so pisali kot udje Kristusovi, kar so spoznali kakor po narekovanju Glave (prim. August., *De cons. evang.*, 1, 35, 54. Migne, P. L., XXXIV, 1070). Pa tudi zdaj nam je v tem zemeljskem pregnanstvu zaščitnik vere, kakor v nebesih nje dopolnitelj (prim. Hebr 12, 2). On je, ki v vernike vliva luč vere; on je, ki pastirje in učitelje, predvsem svojega namestnika na zemlji, po božje bogati z nebeškimi darovi vednosti, umnosti in modrosti, da bi zaklad vere zvesto čuvali, odločno branili, pobožno in skrbno razlagali ter utrjevali; on je slednjič, ki — čeprav neviden — predseduje in sveti cerkvenim zborom (prim. Cyr. Alex., *Ep. 55 de Symb.*: Migne, P. G., LXXVII, 293).

b') Ker daje svetost

50. Kristus je začetnik in stvaritelj svetosti. Ni namreč zveličavnega dejanja, ki ne bi pritekalo kot iz višjega vira iz njega: »Brez mene,« pravi,

»ne morete nič storiti« (prim. Jan 15, 5). Če navdajata duha zaradi storjenih grehov bolečina in kes, če se obračamo k Bogu s sinovskim strahom in upanjem, je vedno njegova moč, ki nas vodi. Milost in slava izvirata iz njegove neizčrpne polnosti. Posebno odličnejšim udom svojega mističnega telesa naš Zveličar neprenehoma podeljuje darove sveta, moči, strahu božjega in pobožnosti, da bi vse telo vedno bolj rastlo v svetosti in dovršenosti življenja. In ko Cerkev podeljuje zakramente z zunanjim obredom, je on, ki proizvaja notranji učinek (prim. S. Thom., III, q. 64, a. 3). Prav tako je on, ki hrani odrešene z lastnim mesom in krvjo ter miri burne viharje duše. On je, ki množi milost in pripravlja dušam in telesom bodočo slavo. — In teh darov božje dobrote ne podeljuje udom svojega mističnega telesa le v tem smislu, ker kot evharistična žrtev na zemlji in poveljučana žrtev v nebesih zanje prosi nebeškega Očeta, ko mu kaže svoje rane in polaga predenj svoje prošnje, ampak tudi v tem smislu, da poedinim sam izbira, določa in deli posamezne milosti »po meri Kristusovega daru« (Ef 4, 7). Iz tega sledi, da prejema iz božjega Odrešenika kot iz glavnega vira »vse telo rast, ko se zlaga in sestavlja z vsakršno vezjo medsebojne pomoči, po delovanju, kakršno je primerno vsakemu poedinemu delu, in tako samo sebe zida v ljubezni« (Ef 4, 16; prim. Kol 2, 19).

3. Kristus je vzdrževalec telesa

51. Doslej smo, častiti bratje, na kratko razjasnili, na kakšen način se po volji Kristusa Gospoda iztekajo iz njegove božanske polnosti bogati darovi v Cerkev, da bi mu ta postala kar najbolj podobna. Vse to nemalo pomaga, da razjasnimo tretji razlog, zakaj nosi socialno telo Cerkve Kristusovo ime. Razlog je ta, da naš Rešenik družbo, ki jo je ustanovil, sam po božje vzdržuje.

52. Kot ostroumno opozarja Bellarmin (prim. *De Rom. Pont.*, I, 9; *De Concil.*, II, 19), ne smemo iskati razloga za to poimenovanje Kristusovega telesa samo v dejstvu, da je Kristus glava svojega mističnega telesa, ampak tudi v dejstvu, da takó Cerkev vzdržuje in takó v Cerkvi na neki način živi, da je ta kot druga Kristusova oseba. Kar zatrjuje tudi učitelj narodov v pismu Korinčanom, ko imenuje — ne da bi kaj pristavil — Cerkev »Kristusa« (prim. 1 Kor 12, 12). Pri tem posnema Učenika, kateri mu je, ko je preganjal Cerkev, zaklical zviška: »Savel, Savel, kaj me preganjaš?« (prim. Apd 9, 4; 22, 7; 26, 14). Gregor iz Nise celo trdi, da imenuje Apostol Cerkev pogosto »Kristusa« (prim. Greg. Nyss., *De vita Moysis*: Migne, P. G., XLIV, 385). In gotovo poznate, častiti bratje, tudi tisti izrek sv. Avguština, da »Kristus oznanja Kristusa« (prim. *Serm.*, CCCLIV, 1: Migne, P. L., XXXIX, 1563).

a) Po svojem pravnem poslanstvu

53. Tega dostojanstvenega naziva pa ni jemati tako, kakor da bi bil Kristus zvezan s celotno Cerkvijo na tisti neizrazni način, kakor s svojo individualno človeško naravo. Ne! Treba ga je umeti tako, da naš Zveličar dobrine, ki so mu najbolj svojske, na tak način deleži Cerkvi, da ta po vsem svojem načinu življenja, vidnem in nevidnem, kar najpopolneje izraža podobo Kristusa. Kajti po tako imenovanem pravnem poslanstvu, po katerem je poslal božji Odrešenik apostole v svet, kakor je bil sam poslan od Očeta (prim. Jan 17, 18 in 20, 21), je on sam, ki po Cerkvi krščuje, uči, vlada, odvezuje, zavezuje, daruje, žrtvuje.

b) Po Duhu Kristusovem

54. Po onem višjem daru pa, čisto notranjem in vzvišenem, ki smo ga zgoraj omenili, ko smo opisali, kako vpliva Glava na svoje ude, daje Kristus Gospod Cerkvi živeti od svojega življenja. Vse njeno telo prešinja s svojo močjo. In posamezne ude hrani in vzdržuje po mestu, ki ga v telesu zavzemajo, približno tako, kakor trta hrani in dela rodovitne mladike, ki so z njo zvezane (prim. Leo XIII, *Sapientiae Christianae*: A. S. S., XXII, 392; *Satis cognitum*: Ibidem, XXVIII, 710).

55. Če to božje počelo življenja in kreposti, dano od Kristusa, v kolikor je vir vsakega daru in ustvarjene milosti, natančneje motrimo, z lahkoto ugotovimo, da to počelo ni nič drugega kot Duh Tolažnik, ki izhaja iz Očeta in Sina in ki se na poseben način imenuje »Duh Kristusov« ali »Duh Sina« (Rimlj 8, 9; 2 Kor 3, 17; Gal 4, 6). S tem Duhom milosti in resnice je namreč Sin božji v telesu brezmadežne Device okrasil svojo dušo. Ta Duh je, ki — sebi v radost — prebiva v vzvišeni duši Odrešenikovi kot v svojem posebno ljubljenem templju. Tega Duha nam je zaslužil Kristus s prelitjem lastne krvi na križu. Tega je podaril Cerkvi za odpusčanje grehov, ko ga je vdihnil v apostole (prim. Jan 20, 22). Toda medtem ko Kristus sam tega Duha ni prejel na mero (prim. Jan 3, 34), se pa udom mističnega telesa iz Kristusove polnosti deli le po meri Kristusovega daru (prim. Ef 1, 8; 4, 7). Po Kristusovem poveljanju na križu je Cerkev njegovega Duha deležna v izobilju, da bi se tako sama kakor njeni poedini udje vedno bolj priličili Rešeniku. Duh Kristusov je, ki nas je naredil posinovljence božje (prim. Rimlj 8, 14—17; Gal 4, 6—7), da bomo nekoč »vsi z odgrnjenim obrazom gledali slavo Gospodovo in se tako v isto podobo spreminjali iz sijaja v sijaj« (prim. 2 Kor 3, 18).

c) Ker je duša mističnega telesa

56. Temu Duhu Kristusovemu pa je treba kot nevidnemu počelu pripisovati tudi to, da so vsi deli telesa povezani tako med seboj kakor s svojo vzvišeno Glavo. Saj je ta Duh ves v Glavi, ves v telesu, ves v posameznih udih. V teh je prisoten in navzoč na različne načine, po njih različnih službah in opravilih in po njih večji ali manjši stopnji duhovne popolnosti. Ta Duh je, ki diha nebeško življenje in je počelo vsakega življenjskega in resnično zveličavnega dejanja v vseh delih telesa. Čeprav je osebno navzoč in po božje deluje v vseh udih, vendar v nižjih dela tudi po službi višjih. Ta je, ki poraja v Cerkvi z dihom svoje milosti vedno novo rast, pa noče s sveto milostjo prebivati v udih, ki so se od telesa popolnoma odeepili. To navzočnost in delovanje Duha Jezusa Kristusa je Naš modri prednik nesmr. sp. Leon XIII. v okrožnici *Divinum illud* kratko in jedrnatno označil s temi besedami: »Dosti je, da to trdimo: Kristus je glava Cerkve, Sveti Duh pa nje duša« (A. S. S., XXIX, p. 650).

57. Če pa ono življenjsko moč in silo, s katero Ustanovitelj vzdržuje vse krščansko občestvo, motrimo ne več samo v sebi, temveč v ustvarjenih, iz nje izviraajočih učinkih, obstoji ta moč v nebeških darovih, ki jih naš Odrešenik obenem s svojim Duhom kot dajavec nadnaravne luči in tvorec svetosti proizvaja ter deli Cerkvi. Cerkev torej in vsi njeni sveti udje morejo nase obrniti véliki Apostolov stavek: »Živim pa ne več jaz, ampak v meni živi Kristus« (Gal 2, 20).

4. Kristus je rešenik telesa

58. To Naše razpravljanje o »mistični Glavi« (prim. Ambros., *De Elia et ieiun.*, 10, 36—37 in *In Psalm.* 118, serm. 20, 2; Migne, P. L., XIV, 710 in XV, 1483) bi pač ostalo pomanjkljivo, če se ne bi vsaj na kratko dotaknili teh besed istega Apostola: »Kristus je glava Cerkvi, sam rešenik telesa« (Ef 5, 23). Kajti te besede označujejo zadnji razlog, zakaj nosi telo Cerkve ime Kristusovo. Je namreč Kristus tega telesa božji rešenik. Po vsej pravici ga proglašajo Samarijani za »zveličarja sveta« (Jan 4, 42); brez vsakega dvoma se mora imenovati »rešenik vseh«, dasi je treba s Pavlom dodati: »posebno vernikov« (prim. 1 Tim 4, 10). Pred vsemi drugimi namreč je pridobil s svojo krvjo svoje ude, ki sestavljajo Cerkev (Apd 20, 28). Obširneje pa te resnice ni treba več razlagati, ker smo zgoraj že dovolj podrobno pisali o Cerkvi, rojeni na križu, o Kristusu, dajavcu luči in tvorcu svetosti ter vzdrževalcu svojega mističnega telesa. Bolj potrebno je, da to resnico vsi ponižno in vneto premišljujemo ter se Bogu trajno zahvaljujemo. Kar pa je naš Rešenik, viseč na križu, začel, to v nebeški blaženosti v veke in neprenehoma nadaljuje: »Naša Glava,« pravi Avguštín, »prosi za nas; nekatere ude sprejema, nekatere biča, nekatere čisti, nekatere tolaži, nekatere ustvarja, nekatere kliče, nekatere kliče nazaj, nekatere popravlja, nekatere obnavlja« (*Enarr. in Ps.*, LXXXV, 5; Migne, P. L., XXXVII, 1085). Mi vsi pa moramo s Kristusom pri tem odrešilnem delu sodelovati, mi, »ki iz enega in po enem rešujemo sebe in druge« (Clem. Alex., *Strom.*, VII, 7; Migne, P. G., IX, 413).

III. Cerkev je »mistično« telo Kristusovo

59. Zdaj, častiti bratje, prehajamo k novi točki naše razprave. Osvetliti hočemo, zakaj nam je imenovati telo Kristusovo, ki je Cerkev, mistično. To poimenovanje, ki je v rabi že pri več starejših pisateljih, potrjujejo mnoge papeške izjave. Posluževati se je pa tega izraza iz več razlogov: z njim moremo razlikovati socialno telo Cerkve, ki mu je Kristus glava in voditelj, od njegovega fizičnega telesa, ki je bilo rojeno iz Bogorodice Device in sedi zdaj na desnici Očetovi ter se skriva pod evharističnimi zagrinjali; in kar je z ozirom na moderne zmote večjega pomena: s pomočjo tega izraza moremo razlikovati socialno telo Cerkve od katerega koli drugega naravnega telesa, bodisi fizičnega, bodisi — kot pravijo — moralnega.

1. Mistično telo in fizično telo

60. V naravnem telesu združuje počelo edinosti dele tako, da so posamezni povsem brez svoje tako imenovane samostatnosti; nasprotno pa družijo v mističnem telesu vez edinosti, čeprav je zelo globoka, ude med seboj tako, da so posamezni v popolni posesti lastne osebnosti. Dalje: če motrimo medsebojni odnos med celoto in posameznimi udi, so udje v vsakem živem fizičnem telesu nazadnje vsi določeni edinole za to, da koristijo celoti; nasprotno pa je vsak socialen organizem ljudi, z ozirom na to, čemu naj koristi, nazadnje naravnan v napredek vseh in vsakega posameznega uda, ker so ti udje osebe. Kakor je torej — da se povrnemo k stvari — Sin večnega Očeta prišel z nebes zato, da bi nam vsem prinesel večno rešenje, tako je telo Cerkve ustanovil in ga obdaril z božjim Duhom zato, da bi oskrbel in pridobil neumrljivim dušam blaženost; po besedi Apostola: »Vse je vaše, vi pa Kristusovi, Kristus pa božji« (1 Kor 3, 33;

Pius XI, *Divini Redemptoris*: A. A. S., 1937, p. 80). Kakor je namreč Cerkev naravnana v blagor vernikov, tako je določena v slavo Boga in njega, ki ga je Bog poslal — Jezusa Kristusa.

2. Mistično telo in zgolj moralno telo

61. Tudi če primerjamo mistično telo s tako imenovanim moralnim telesom, moramo zaznamovati med obema razliko; ne majhno, temveč razliko največjega pomena in največje važnosti. V tako imenovanem moralnem telesu ni počelo edinosti nič drugega kot skupni cilj in skupno sodelovanje vseh za isti cilj pod vodstvom socialne avtoritete; medtem ko se v mističnem telesu, o katerem razpravljamo, temu sodelovanju pridružuje drugo notranje počelo, ki biva polno sile v celotnem organizmu in v njega posameznih delih ter je tako odlično, da vse vezi edinosti, bodisi fizičnega, bodisi moralnega telesa neizmerno prekaša. To je, kakor smo zgoraj rekli, nekaj, kar ni naravnega, ampak nadnaravnega reda, v sebi celo nekaj popolnoma neskončnega in neustvarjenega: namreč Duh božji, ki po besedi angelskega učitelja, »eden in isti po številu vso Cerkev napolnjuje in zedinja« (*De Veritate*, q. 29, a. 4, c.).

62. Pravi pomen tega izraza torej opozarja, da Cerkev, ki jo moramo imeti za popolno družbo v svojem redu, ne sestoji samo iz socialnih in pravnih prvin in počel. Je namreč mnogo višja od katerih koli drugih človeških družb (prim. Leo XIII, *Satis cognitum*: A. S. S., XXVIII, p. 724). Seveda naravnih družb ni prezirati in omalovaževati, posebno države ne; vendar je pa Cerkev še nekaj več kot so pa one, kakor je ves človek nekaj več kot pa le umrljivi organizem našega telesa (prim. *Ibidem*, p. 710). Resda izvirajo pravna načela, na katera je tudi Cerkev oprta in zgrajena, iz božje, od Kristusa dane ustave, in od svoje strani prispevajo, da Cerkev dosega svoj nadnaravni cilj. Pa vendar je to, kar dviga krščansko družbo na stopnjo, ki popolnoma presega vsak naravni red, Duh našega Odrše-nika. Ta kot vir milosti, darov in vseh karizem nepretrgoma in globoko Cerkev napolnjuje in v njej deluje. Gotovo je organizem našega umrljivega telesa čudovito Štvarnikovo delo, pa je vendar daleč pod vzvišenim dostojanstvom našega duha. Tako tudi ustroj krščanske družbe sicer oznanja modrost božjega Graditelja, pa je vendar v primeri z duhovnimi darovi, ki Cerkev krasi in oživljajo, in v primeri z njihovim božjim izvorom povsem nižjega reda.

3. Pravna Cerkev in Cerkev ljubezni

63. Iz tega, kar smo, častiti bratje, do zdaj razložili, je jasno razvidna težka zmota tistih, ki si Cerkev samovoljno umišljajo kot nekaj skritega in prav nič vidnega. Razvidna pa je tu tudi zmota tistih, ki gledajo nanjo kot na kako človeško ustanovo z disciplinskimi pravili in zunanji obredi, ki je pa brez deleža nadnaravnega življenja (prim. *Ibidem*, p. 710). Dejansko je marveč tako: Kakor Kristus, glava in vzor Cerkve, »ni ves Kristus, če gledamo v njem ali samo vidno človeško naravo... ali samo nevidno božjo naravo...«, ampak je eden iz obeh narav in v obeh naravah...: tako tudi njegovo mistično telo« (prim. *Ibidem*, p. 710). Kajti božja Beseda si je privzela človeško naravo, podvrženo bolečinam, da bi z ustanovitvijo vidne in z božjo krvjo posvečene družbe »človeka napotila po vidnem vladanju spet k nevidnim dobrinam« (S. Thomas, *De Veritate*, q. 29, a. 4, ad 3).

64. Zato obžalujemo in obsojamo tudi pogubno zmoto tistih, kateri si umišljajo neko Cerkev, ki bi bila družba, hranjena in oblikovana samo

po ljubezni; njej nasproti pa postavljajo — ne brez prezira — drugo, ki jo imenujejo pravno. Toda to razlikovanje uvajajo docela neosnovano: pozablja namreč, da je božji Odrešenik hotel, naj bi bilo združenje ljudi, ki ga je osnoval, tudi popolna družba v svojem redu in opremljena z vsemi pravnimi in socialnimi prvinami iz prav istega razloga, ki ga je vedel, da je Cerkev obogatil z darovi in zakladi Duha Tolažnika: da bi namreč nadaljevala tu na zemlji zveličavno delo odrešenja (Conc. Vat., Sess. IV, *Const. dogm. de Eccl.*, prol.). Seveda je hotel večni Oče, da bi bila »kraljestvo Sina svoje ljubezni« (Kol 1, 13), toda pravo kraljestvo; to je tako, v katerem bi vsi verniki popolnoma podredili svoj razum in voljo (Conc. Vat., Sess. III, *Const. de fide cath.*, cap. 3) in se ponižno ter pokorno priličili njemu, ki je bil za nas »pokoren do smrti, smrti na križu« (Filiplj 2, 8). Nobenega pravega nasprotja ali protislovja ne more biti med tako imenovanim nevidnim poslanstvom Svetega Duha in pravim poslanstvom pastirjev in učiteljev, prejetim od Kristusa. Zakaj ti dve poslanstvi se med seboj — kot v nas telo in duša — dopolnjujeta in usovršujeta. Izhajata iz enega in istega našega Rešenika, ki ni le rekel, ko je dahnil svojega Duha: »Prejmite Svetega Duha« (Jan 20, 22), ampak je tudi z jasnim glasom zaukazal: »Kakor je Oče mene poslal, tudi jaz vas pošljem« (Jan 20, 21) in pa: »Kdor vas posluša, mene posluša« (Lk 10, 16).

65. Če je v Cerkvi kdaj videti kaj takega, kar izpričuje človeško slabost, tega ni pripisovati nje pravni uredbi, ampak obžalovanja vrednemu nagnjenju posameznikov k zlu. To nagnjenje dopušča božji Ustanovitelj — in sicer tudi v višjih udih svojega mističnega telesa — zato, da se izkažeta krepost ovac in pastirjev in pa da v vseh raste zasluženje krščanske vere. Kristus namreč, kot smo zgoraj rekli, grešnikov iz družbe, ki jo je ustanovil, ni hotel izključiti. Če torej nekateri udje duhovno obole, ni razloga, da bi svojo ljubezen do Cerkve zmanjšali, marveč nasprotno, da dobrotnost do nje udov pomnožimo.

66. Sveta Mati sama se gotovo blesti brez vsakega madeža: v zakramentih, s katerimi rodi in hrani otroke; v veri, ki jo vsekdar ohranja nepokvarjeno; v najsvetejših zakonih, s katerimi vsem ukazuje, in v evangelijskih svetih, s katerimi bodri; slednjič v nebeških darovih in karizmah, po katerih rodi s svojo neizčrpno rodovitnostjo (prim. Conc. Vat., Sess. III, *Const. de fide cath.*, cap. 3) nepregledne vrste mučencev, devic in spoznavalcev. Če nekateri njeni udje, bolni ali ranjeni, slabé, in v njihovem imenu Cerkev vsak dan prosi Boga: »Odpusti nam naše dolge« ter se po materinsko in velikodušno posveča brez prestanka duhovni skrbi zanje, slabosti teh udov ni šteti njej v napako.

67. Naziv »mistično« telo Kristusovo nas torej zelo resno opominja. Ti opomini nekako odmevajo v teh besedah sv. Leona: »Spoznaj, o kristjan, svoje dostojanstvo. In ker si postal deležen božje narave, se nikar več ne povračaj z nevrednim življenjem v prejšnjo nizkotnost. Zavedaj se, katere Glave in katerega telesa ud si« (*Serm.*, XXI 3; Migne, P. L., LIV, 192-193).

Drugi del

Zveza vernikov s Kristusom

68. Zdaj bi radi, častiti bratje, na podroben način razpravljali o naši zvezi s Kristusom v telesu Cerkve, o zvezi, ki je — kot upravičeno pravi Avguštin (prim. August., *Contra Faust.*, 21, 8; Migne, P. L., XLII, 392) — velika, skrivnostna in božja reč, ki jo pa prav zato često ne-

kateri slabo razumejo in razlagajo. Najprej je jasno, da je ta zveza kar najtesnejša. Saj se v sv. pismu primerja zakonski zvezi, življenjski edinstvi trte in mladik ter organizmu našega telesa (prim. Ef 5, 22—23; Jan 15, 1—5; Ef 4, 16). Celo tako globoka se predstavlja v sv. pismu ta zveza, da se staro in trajno sporočilo cerkvenih očetov — oprto na izrek Apostola: »On (Kristus) je glava telesu, Cerkvi« (Kol 1, 18) — glasi takole: božji Odrešenik tvori s svojim socialnim telesom eno samo mistično osebo, ali — kot pravi Avguštin — celega Kristusa (prim. *Enarr. in Ps.*, XVII, 51 in XC, II, 1; Migne, P. L., XXXVI, 154 in XXXVII, 1159). Celo naš Zveličar sam se ni v svoji duhovniški molitvi nič pomišljal primerjati to zvezo s tisto čudovito edinostjo, po kateri je Sin v Očetu in Oče v Sinu (Jan 17, 21—23).

1. Pravne in socialne vezi

69. Ta naša povezanost v Kristusu in s Kristusom pa izhaja predvsem iz dejstva, da je krščanska družba po volji svojega ustanovitelja popolno socialno telo in da mora zato v njej obstajati povezanost vseh udov za enotno izvajanje skupnega cilja. Čim imenitnejši je cilj, za katerim naj vsi v sodelovanju teže, čim bolj božji je vir, iz katerega to sodelovanje izvira, tem vzvišenejša je brez dvoma edinost. V Cerkvi pa gre za najvišji cilj: nadaljevanje posvečevanja udov v slavo Boga in Jagnjeta, ki je bilo žrtvovano (Raz 5, 12—13). In tudi vir je čisto božji: ne le odluk večnega Očeta in pripravljena volja našega Rešenika, ampak tudi notranji navdih in nagibi Svetega Duha v naših dušah. Če ne moremo brez Svetega Duha obuditi niti najmanjšega zveličavnega dejanja, kako morejo brezštevne množice raznih narodov, raznih rodov enotno sodelovati za najvišjo slavo troedinega Boga, če ne iz moči tistega, ki izhaja iz Očeta in Sina po eni in večni ljubezni?

70. Ker pa mora biti, kot smo zgoraj rekli, to socialno telo Kristusovo po volji ustanovitelja vidno, se mora ono sodelovanje vseh udov tudi na zunaj pokazati; pokazati po priznavanju iste vere, po prejemanju istih zakramentov, po udeležbi pri isti daritvi, po dejavnem izvrševanju istih zakonov. Poleg tega je neobhodno potrebno tudi to, da je vsem vidna najvišja glava, to je Kristusov namestnik na zemlji, ki učinkovito vodi medsebojno sodelovanje vseh proti zastavljenemu cilju. Kakor je namreč božji Odrešenik poslal Tolažnika, Duha resnice, da bi v njegovem imenu (prim. Jan 14, 16 in 26) prevzel nevidno vladno Cerkev, tako je naročil Petru in njegovim naslednikom, da bi kot njegovi zastopniki vladali krščansko družbo tudi vidno.

2. Teološke kreposti

71. Tem pravnim vezem, ki so že same po sebi take, da visoko presegajo katere koli — tudi najvišje — človeške družbe, je treba dodati še drugo počelo edinstvi: one tri kreposti, ki nas najtesneje vežejo z Bogom, namreč krščansko vero, upanje in ljubezen.

72. »En Gospod, ena vera« (Ef 4, 5), opominja Apostol, namreč tista vera, po kateri smo zvezani z enim Bogom in z njim, ki ga je Bog poslal, z Jezusom Kristusom (prim. Jan 17, 3). Kako tesno pa nas ta vera veže z Bogom, o tem nas uče besede učenca, ki ga je Jezus posebno ljubil: »Kdor koli prizna, da je Jezus Sin božji, je Bog v njem in on v Bogu« (1 Jan, 4, 15). Prav tako tesno pa nas ta krščanska vera veže z božjo Glavo. Kajti vse, ki verujemo, ki »imamo... istega duha vere« (prim.

2 Kor 4, 13), razsvetljuje ista luč Kristusova, hrani ista jed Kristusova, vlada ista oblast in isto učiteljstvo Kristusovo. Če živi v vseh isti duh vere, živimo vsi tudi isto življenje »v veri v Sina božjega, ki nas je vzljubil in za nas dal sam sebe« (prim. Gal 2, 20). In kakor je Kristus, naša Glava, ki smo ga po živi veri sprejeli vase in prebiva v naših srcih (prim. Ef 3, 17), naše vere začetnik, tako bo tudi nje dopolnilatelj (prim. Hebr 12, 2).

73. Kakor pa se po veri tu na zemlji držimo Boga kot vira resnice, tako po kreposti krščanskega upanja hrepenimo po njem kot viru blaženosti, »pričakujoč blaženega upanja in veličastnega prihoda velikega Boga« (Tit 2, 13). Zaradi tega skupnega hrepenenja po nebeškem kraljestvu, po katerem nočemo imeti tukaj stalnega mesta, marveč iščemo prihodnjega (prim. Hebr 13, 14), se apostol narodov ni pomišljal reči: »Eno telo in en Duh, kakor ste bili tudi poklicani k enemu upanju svojega poklica« (Ef 4, 4). Da, celo Kristus je v nas kot upanje slave (prim. Kol 1, 27).

74. Če pa so vezi vere in upanja, ki nas združujejo z božjim Odrešenikom v njegovem mističnem telesu, velikega pomena, pa gotovo niso nič manjše važnosti in učinkovitosti vezi ljubezni. Kajti če je že v navadnem redu ljubezen, iz katere izvira pravo prijateljstvo, nekaj vzvišenega, kaj naj rečemo šele o oni nadnaravni ljubezni, ki jo vliva v naša srca sam Bog? »Bog je ljubezen, in kdor ostane v ljubezni, ostane v Bogu in Bog ostane v njem« (1 Jan 4, 16). Ta ljubezen povzroča — kakor po zakonu, določenem od Boga —, da prihaja on, ki nas ljubi, v nas, ki ga ljubimo, po oni besedi: »Ako me kdo ljubi . . ., ga bo ljubil moj Oče in bova k njemu prišla in pri njem prebivala« (Jan 14, 23). Ljubezen nas torej združuje tesneje kot vsaka druga krepost s Kristusom. Koliko sinov Cerkve je njegov nebeški ogenj razplamtel, da so z veseljem trpeli zanj zasramovanje, in da so do zadnjega diha ter do prelitja krvi prenašali zanj in premagovali tudi najtrše preskušnje! Zato nas naš božji Zveličar goreče opominja s temi besedami: »Ostanite v moji ljubezni.« In ker je ljubezen brezplodna in povsem prazna, če je ne razodevajo in nekako ostvarjajo dobra dela, dostavi: »Ako boste spolnjevali moje zapovedi, boste ostali v moji ljubezni, kakor sem jaz spolnil zapovedi svojega Očeta in ostal v njegovi ljubezni« (Jan 15, 9—10).

3. Ljubezen do bližnjega

75. Tej ljubezni do Boga in do Kristusa pa mora odgovarjati ljubezen do bližnjega. Kako bi namreč mogli trditi, da ljubimo božjega Odrešenika, če bi sovražili nje, ki jih je sam — da bi jih naredil ude svojega mističnega telesa — s svojo dragoceno krvjo odrešil? Zato nas apostol, ki ga je Kristus bolj kot druge ljubil, takole opominja: »Ako kdo pravi: „Ljubim Boga“, pa sovraži svojega brata, ki ga je videl, kako more ljubiti Boga, ki ga ni videl? In to zapoved imamo od njega, da naj, kdor ljubi Boga, ljubi tudi svojega brata« (1 Jan 4, 20—21). Celó to je treba reči, da bomo z Bogom in Kristusom tem bolj združeni, čim bolj si bomo med seboj udje (Rimlj. 12, 5), ki skrbe drug za drugega (1 Kor 12, 25). Z druge strani bomo pa spet med seboj v soglasju in v ljubezni povezani tem bolj, čim bolj goreče bomo v ljubezni združeni z Bogom in z našo božjo Glavo.

4. Kristus nas ljubi z neskončnim spoznanjem in večno ljubeznijo

76. Edinorojeni Sin božji nas je že pred začetkom sveta pritegnil nase s svojim večnim neskončnim spoznanjem in z večno ljubeznijo. Da bi to ljubezen na viden in čudovit način razodel, si je privzel našo naravo v hipostatični uniji. Tu je razlog, da nas »v Kristusu ljubi naše meso«, kot pravi v neki sveti preproščini Maksimus Turinski (*Serm.* XXIX: Migne, P. L. LVII, 594).

77. To ljubezni polno spoznavanje pa, s katerim nas je božji Odrešenik spremljal od prvega trenutka svojega učlovečenja dalje, presega vsako zmožnost človeškega duha. Kajti po onem blaženem gledanju, v katerega posesti je bil že takoj ob začetku svojega življenja v telesu Bogorodice, ima vse ude mističnega telesa neprestano in vedno pred seboj ter jih objemlje s svojo zveličavno ljubeznijo. O čudovita naklonjenost božje dobrote; o neprecenljiva uredba neizmerne ljubezni! V jaslicah, na križu, v večni slavi Očetovi ima Kristus vse ude Cerkve pred seboj in s seboj mnogo jasneje in mnogo bolj ljubeče kakor mati svojega otroka, počivajočega ji v naročju, ali kakor vsakdo sam sebe spozna in ljubi.

5. Cerkev — polnost Kristusova

78. Iz tega, kar smo, častiti bratje, do zdaj povedali, lahko razumemo, zakaj apostol Pavel tako pogosto piše, da je Kristus v nas in mi v Kristusu. Za to je še drug, subtilnejši dokaz. Kristus je namreč v nas — kot smo zgoraj dovolj podrobno razložili — po svojem Duhu, ki nam ga daje v delež in ki po njem v nas tako deluje, da je vse, kar izvrši božjega v dušah Sveti Duh, treba pripisovati tudi delovanju Kristusa (prim. S. Thom., *Comm. in Ep. ad Eph.*, cap. II, lect. 5). »Ako pa kdo nima Duha Kristusovega,« pravi Apostol, »ta ni njegov. Ako je pa Kristus v vas . . ., je Duh življenja zaradi opravičenja« Rimlj 8, 9—10).

79. Isto deleženje Duha Kristusovega naredi, da je Cerkev nekaka polnost in dopolnilo Odrešenika. Vsi darovi, kreposti in karizme, ki so v Glavi na vzvišen, poln in tvoren način, se iztekajo tudi v vse ude Cerkve in se v njih vedno bolj izpopolnjujejo po mestu, ki ga udje v mističnem telesu Jezusa Kristusa zavzemajo. Kristus se torej v Cerkvi v nekem smislu dopolnjuje (prim. S. Thom., *Comm. in Ep. ad Eph.*, cap. I, lect. 8). Te besede pa nam razložijo, zakaj sestavljata po mnenju Avguštinovem, ki smo ga na kratko že označili, mistična glava, ki je Kristus, in Cerkev, ki tu na zemlji kot drugi Kristus Kristusa zastopa, enega novega človeka, po katerem se v nadaljevanju odrešilnega dela križa združujeta nebo in zemlja: Kristusa imenujemo namreč glavo in telo, celega Kristusa.

6. Prebivanje Svetega Duha v nas

80. Dobro vemo, da razumevanje in razlago tega skrivnostnega nauka o naši zvezi z božjim Odrešenikom — posebno o prebivanju Svetega Duha v dušah — otežuje marsikatera zavesa, ki zagrinja zaradi slabosti našega uma ta skrivnostni nauk kakor z neko temo. Vemo pa tudi, da je sad pravnega in vztrajnega raziskavanja tega predmeta in boja med različnimi naziranjmi ter mnenji marsikatero dragoceno spoznanje, po čemer je tudi v svetih znanostih te vrste resničen napredek, če le vodita tako raziskavanje ljubezen do resnice in dolžna pokorščina

do Cerkve. Ne obsojamo torej tistih, ki poskušajo različna pota in načine, kako bi tako visoko skrivnost te naše čudovite povezanosti s Kristusom razložili in kolikor se da pojasnili. Toda vsi naj imajo, če se nočejo od pristnega nauka in pravega učenja Cerkve oddaljiti, za gotovo in odločeno stvar tole: zavreči je treba v tem mističnem zedinjenju vsak način, po katerem bi verniki kakor koli tako stopili iz reda stvari in prestopili območje božjega, da bi se jim mogel pridevati le en božji atribut kot svojski. Poleg tega pa naj imajo tudi to za popolnoma trdno, da je v teh stvareh vse skupno presveti Trojici, v kolikor ima vse svoj zadnji tvorni vzrok v Bogu.

81. Zavedati se morajo tudi, da gre pri tem vprašanju za skrivnost, v katero v tem zemeljskem pregnanstvu nikdar ne bomo mogli pogledati brez zagrinjala in je nikdar izraziti s človeškim jezikom. O božjih osebah je rečeno, da prebivajo v nas, v kolikor so v živih razumnih bitjih na nedoumen način prisotne ter stopajo ta bitja do njih v odnos po spoznavanju in ljubezni (prim. S. Thom., I, q. 43, a. 3) na neki zelo globok in čisto poseben način, ki presega vse naravno. Pri poskusih, da bi ta način vsaj nekoliko približali, pa ni zanemarjati one poti, onega načina, ki ga Vatikanski cerkveni zbor (Sess. III, *Const. de fide cath.*, cap. 4) v stvareh te vrste zelo priporoča: namreč truditi se za luč, ki naj bi božje skrivnosti vsaj nekoliko osvetlila, s primerjavo skrivnosti med seboj in njihovim zadnjim smotrom. Upravičeno obrača torej Naš modri prednik bl. sp. Leon XIII., ko govori o tej naši zvezi s Kristusom in o božjem Tolažniku, ki prebiva v nas, naš pogled k onemu blaženemu gledanju, v katerem bo nekoč v nebesih ta mistična zveza dosegla svoje dovršenje in dopolnjenje. »Ta čudovita zveza,« pravi, »ki se imenuje prebivanje v duši, se le po stanju, v katerem pač smo na tej zemlji, razlikuje od one zveze, s katero oklepa in osrečuje Bog nebeščane« (prim. *Divinum illud*: A. S. S., XXIX, p. 653). V tem gledanju nam bo dovoljeno, na popolnoma neizrekljiv način z duhom zreti s pomočjo višje luči Očeta, Sina in božjega Duha, od blizu spremljati v vse veke izhajanje božjih oseb in živeti v blaženosti zaradi podobnega veselja, kakršno dela blaženo presveto in nedeljeno Trojico.

82. Kar pa smo do zdaj razložili o tej globoki zvezi mističnega telesa Jezusa Kristusa z Glavo, bi se Nam zdelo pomanjkljivo, če ne bi tu dostavili vsaj nekaj besedi o presveti Evharistiji, v kateri dosega ta zveza na tej zemlji višek.

7. Evharistija, znamenje edinosti

83. Kristus Gospod je namreč hotel, da bi se ta čudovita, nikdar dosti hvaljena zveza med nami in našo božjo Glavo po evharistični daritvi vernikom na poseben način razodevala. Kajti pri njej upravniki svetih skrivnosti ne zastopajo le našega Rešenika, ampak tudi vse mistično telo in poedine vernike. Prav tako prinašajo pri njej verniki sami nebeškemu Očetu nedolžno Jagnje, priklicano na oltar le po glasu duhovnika. Prinašajo ga, združeni z duhovnikom v skupnih željah in molitvah in po njegovih rokah kot najprijetnejši dar hvale in sprave za potrebe vse Cerkve. — In kakor je božji Odrešenik, umirajoč na križu, daroval sam sebe kot glava vsega človeškega rodu večnemu Očetu, tako tudi v tej »čisti daritvi« (Mal 1, 11) daruje kot glava Cerkve nebeškemu Očetu ne le sam sebe, ampak v sebi tudi svoje mistične ude. Vse, tudi bolj slabotne in bolne, ljubeče oklepa v svoje Srce.

84. Zakrament presvete Evharistije je živa in čudovita podoba edinosti Cerkve. Kruh namreč, ki se posvečuje, je sestavljen iz mnogih zrn in tvori iz njih eno samo enoto (prim. *Didache*, IX, 4). Daje nam samega začetnika posvečujoče milosti, da bi iz njega črpali tistega Duha ljubezni, po katerem ne živimo več svojega življenja, ampak Kristusovo, in ljubimo v vseh udih njegovega socialnega telesa Odrešenika samega.

85. V prežalostnih današnjih razmerah jih je mnogo, ki so na Kristusa Gospoda, skritega pod evharističnimi zagrinjali, tako navezani, da jih niti nadloga, niti stiska, niti lakota, niti nagota, niti nevarnost, niti preganjanje, niti meč ne morejo ločiti od njegove ljubezni (prim. Rimlj 8, 35). Tako more sv. obhajilo, katerega pogostno prejemanje že od otroških let je bilo po sklepu božje previdnosti v zadnjih časih obnovljeno, brez dvoma postati vir tiste moči, ki more neredkokrat obuditi in hraniti tudi kristjane — heroje.

Tretji del

Zavrnitev zmot

86. To so, častiti bratje, resnice, ki morejo vernike, če jih ti v sveti spoštljivosti in pravilno poznajo ter skrbno ohranjajo, laže varovati tudi tistih zmot, ki izvirajo v nemajhno škodo katoliške vere in v vznemirjenje duhov iz samovoljnega razpravljanja nekaterih o tem težkem predmetu.

1. Napačni »misticizem«

87. So namreč taki, ki se premalo ozirajo na to, da je apostol Pavel v tej stvari govoril le metaforično; ne razlikujejo — kot je brezpogojno potrebno — posebnih in svojskih znakov fizičnega, moralnega in mističnega telesa in zato napačno razlagajo edinstvo v mističnem telesu. Božjega Odrešenika in ude Cerkve namreč edinijo v eno fizično osebo; pri tem pripisujejo ljudem božje pridevke, Kristusa Gospoda pa delajo podvrženega zmotam in človeškemu nagnjenju k zlu. Temu zmotnemu nauku popolnoma nasprotuje katoliška vera in učenje cerkvenih očetov. Prav tako pa mu je v popolnem nasprotju mnenje in nauk apostola narodov. Ta sicer veže Kristusa in njegovo mistično telo v čudovito medsebojno povezanost, pa vendar drugo od drugega loči kakor ženina in nevesto (prim. Ef 5, 22—23).

2. Napačni »kvietizem«

88. Nič manj oddaljena od resnice je nevarna zmota tistih, ki poskušajo izvesti iz skrivnostne zveze nas vseh s Kristusom neki nezdravi tako imenovani *kvietizem*: vse duhovno življenje kristjanov in njih napredek v kreposti pripisujejo edinole delovanju božjega Duha; izključujejo in omalovažujejo pa dolžno sodelovanje z naše strani. Gotovo nihče ne more zanikati, da je Sveti Duh Jezusa Kristusa edini vir, iz katerega priteka vsa višja moč v Cerkev in njene ude. Kajti »milost in slavo bo dal Gospod,« pravi psalmist (Ps 83, 12). Da pa ljudje v prizadevanju za svetost trdno vztrajajo, da v milosti in kreposti veselo napredujejo, da ne streme le sami na vrh krščanske popolnosti, ampak spodbujajo — kolikor se da — k temu tudi druge —, vse to daje Sveti Duh ljudem samo, če ti dan za dnem z njim pridno sodelujejo. Sv. Ambrož pravi: »Božji darovi se ne dajejo spečim, temveč čuječim« (*Expos. Evang. sec.*

Luc., IV, 49: Migne, P. L., XV, 1626). Kajti če se v našem umrljivem telesu z neprestano vajo udje krepe in razvijajo, velja to še mnogo bolj za socialno telo Jezusa Kristusa, v katerem so posamezni udje v posesti lastne svobodne volje, vesti in dejavnosti. Zato pa se tisti, ki je rekel: »Živim pa ne več jaz, ampak v meni živi Kristus« (Gal 2, 20), ni nič pomišljal zatrditi: »In njegova (namreč božja) milost do mene ni bila prazna, ampak sem se bolj kakor oni vsi trudil, toda ne jaz, marveč milost božja, ki je z menoj« (1 Kor 15, 10). Popolnoma jasno je torej, da bi skrivnost, o kateri govorimo, po teh zmotnih naukih ne bila v duhovni napredek, temveč v nesrečen propad vernikov.

3. Zmote glede zakramentalne spovedi in molitve

89. Prav tako pogubna zmota je tudi trditev, da na pogostno spoved malih grehov ni polagati tolikšne važnosti, ker da jo odtehta ona splošna izpoved, ki jo vsak dan izreka Nevesta Kristusova, združena v Gospodu s svojimi otroki, po duhovnikih, ki stopajo k oltarju božjemu. Res je, da moremo — kot to dobro veste, častiti bratje — svoje grehe izbrisati na mnogo hvalevrednih načinov. Toda za vsakdanji hitri napredek po poti kreposti kar najbolj priporočamo tisti način, ki ga je Cerkev uvedla po navdihu Svetega Duha, način pogostne spovedi, ki množi pravo spoznanje samega sebe, razvija krščansko ponižnost, izkoreninja hudobijo življenja, se upira duhovni brezbriznosti in otopelosti, očiščuje vest, krepi voljo, nudi dušam potrebno vodstvo in pomnoži v moči zakramenta samega milost. Naj se torej oni, ki v vrstah mladega klera smisel za pogostno spoved manjšajo in slabe, zavedajo, da se zavzemajo za stvar, ki je Duhu Kristusovemu tuja in mističnemu telesu našega Zveličarja zelo pogubna.

90. Razen tega so nekateri, ki zanikujejo, da bi mogle naše molitve stvarno kaj doseči, ali ki poskušajo vnesti v ljudi misel, da je na zasebne prošnje k Bogu polagati le malo važnosti, dočim imajo javne molitve, ki jih opravljamo v imenu Cerkve, veliko moč, ker izhajajo iz mističnega telesa Jezusa Kristusa. Toda to je zmotno. Zakaj božji Odrešenik ni zedinjen le s svojo Cerkvijo kot z ljubljeno nevesto, ampak v njej tudi z dušami posameznih vernikov, s katerimi se želi, predvsem po pristopu k evharistični mizi, čim zaupneje pogovoriti. In čeprav je javna skupna molitev, ker izhaja od matere Cerkve, zaradi dostojanstva Neveste Kristusove nad vsako drugo, pa vendar ni nobena molitev, pa naj jo opravljamo še tako zasebno, brez vrednosti in moči. In vsaka je v veliko korist tudi celoti mističnega telesa; saj prehaja v njem vse, kar napravi posamezni ud dobrega in pravega, zaradi občestva svetnikov tudi v korist vseh. Prav tako ni posameznikom zaradi tega, ker so udje tega telesa, prepovedano, prositi zase posebnih milosti, tudi za to zemeljsko življenje, da le prosijo z vdanostjo v voljo božjo: saj ostanejo svobodne osebe, podvržene svojim individualnim potrebam (prim. S. Thom., II—III, q. 83, a. 5 in 6). Kako visoko pa moramo ceniti premišljevanje nebeških stvari, dokazujejo ne le izjave Cerkve, ampak tudi navada in zgled vseh, ki so se oblikovali po svetosti.

91. So še končno taki, ki pravijo, da svojih molitev ne smemo ravnati na samo osebo Jezusa Kristusa, ampak na Boga ali na večnega Očeta po Kristusu, ker moramo gledati v svojem Rešeniku, v kolikor je glava svojega mističnega telesa, le »srednika med Bogom in ljudmi« (1 Tim 2, 5). To pa ne nasprotuje samo mnenju Cerkve in navadi med kristjani, ampak je tudi v nasprotju z resnico. Kristus je namreč, da govorimo

pravilno in natančno, glava vse Cerkve po obeh svojih naravah hkrati (prim. S. Thom., *De Veritate*, q. 29, a. 4, c.). Sicer je pa sam slovesno zatrdil: »Če me boste kaj prosili v mojem imenu, bom to spolnil« (Jan 14, 14). Res je, da se zlasti v evharistični daritvi, v kateri opravlja Kristus, sam duhovnik in žrtev, na poseben način službo srednika, obračajo molitve ponajveč k večnemu Očetu po njegovem Edinorojencu. Vendar se pa neredkokrat, celo pri sveti daritvi sami, obračajo tudi na božjega Odrešenika. Saj mora biti vsem kristjanom znano in jasno razvidno, da je človek Jezus Kristus Sin božji in sam Bog. In kadar vojskujoča se Cerkev časti in prosi brezmadežno Jagnje in sveto Hostijo, se zdi, kot da odgovarja glasu zmagoslavne Cerkve, ki v veke poje: »Sedečemu na prestolu in Jagnjetu hvala in čast in slava in oblast na vekov veke!« (Raz 5, 13).

Četrty del

Opomini k ljubezni do Cerkve

92. Postavljeni za učitelja vesoljne Cerkve smo, častiti bratje, razložili skrivnost, ki obsega zvezo nas vseh s Kristusom, in razsvetlili duha z lučjo resnice. Naša pastirska služba pa Nam nalaga, se zdi, še to, da spodbudimo duše tudi k oni goreči ljubezni do tega mističnega telesa, katera se ne kaže samo v mislih in besedah, ampak tudi v dejanju. V stari zavezi so že o svojem zemeljskem mestu takole peli: »Če bi pozabil kdaj nate, Jeruzalem, naj bo pozabljena moja desnica! Jezik naj se mi prilepi k nebu, če bi kdaj več ne mislil nate: Če bi kdaj Jeruzalem ne bil več prvina mojega veselja!« (Ps 136, 5—6). V koliko večjem, prekipevaajočem veselju se je radovati šele nam, ko prebivamo v Mestu, zgrajenem iz živih in izbranih kamnov na sveti gori, »in glavni vogelni kamen je sam Kristus Jezus« (Ef 2, 20; 1 Petr 2, 4—5). Kajti nič si ne moremo misliti slavnjšega, dostojnejšega in častnejšega, kot pripadati sveti, katoliški, apostolski in rimski Cerkvi. Po njej postanemo udje enega, tako častitljivega telesa; vodi nas ena, tako vzvišena Glava; preveva nas en božji Duh; hranimo se v tem zemeljskem pregnanstvu z enim naukom in z enim angelskim kruhom, dokler ne gremo končno uživati eno in večno blaženost v nebesih.

1. Ljubezen naj bo trdna

93. Da pa nas ne bo varal angel teme, ki se spreminja v angela luči (prim. 2 Kor 11, 14), naj bo vrhovni zakon naše ljubezni ta: ljubimo Nevesto Kristusovo tako, kakršno je hotel in pridobil s svojo krvjo Kristus. Ne smejo nam torej biti pri srcu le zakramenti, s katerimi nas sveta mati Cerkev hrani; ne le slovesni prazniki, s katerimi nas navdaja s tolažbo in veseljem; ne le sveti spevi in bogoslužni obredi, s katerimi dviga našega duha proti nebesom, ampak tudi tako imenovani zakramentalni in vse različne vaje pobožnosti, s katerimi ista Cerkev duše vernikov s Kristusovim Duhom sladko navdaja in tolaži. In ni naša dolžnost le sinovsko vračati njeno materinsko ljubezen, ampak tudi spoštovati njeno oblast, ki jo je prejela od Kristusa in ki deva naš razum v pokorščino Kristusu (prim. 2 Kor 10, 5). Prav tako smo dolžni pokoriti se njenim zakonom in ukazom v нравstvenih stvareh, zakonom, ki so včasih naši padli naravi trdi; tudi je treba s prostovoljnim mrtvenjem krotiti uporno telo; opozarjajo nas, zdržati se včasih celo prijetnih stvari,

ki niso škodljive. In ni zadosti, ljubiti to mistično telo le, v kolikor je njega glava božja ter je opremljeno z nebeškimi darovi; marveč ga moramo ljubiti tudi, v kolikor se razodeva v našem umrljivem mesu: v kolikor namreč sestoji iz človeških, slabotnih prvin, čeprav te prvine včasih manj odgovarjajo mestu, ki ga v tem častitljivem telesu zavzemajo.

2. Glejmo v Cerkvi Kristusa

94. Da pa bo zavladata v naših dušah taka trdna in dovršena ljubezen, da bo iz dneva v dan rastla, je potrebno, da se navadimo gledati v Cerkvi Kristusa samega. Kristus je namreč, ki v svoji Cerkvi živi, ki po njej uči, vlada in podeljuje svetost; Kristus je, ki se v svojih različnih socialnih udih različno razodeva. Kjer se torej vsi verniki resnično trudijo, da bi živeli v tem živem duhu vere, tam bodo brez dvoma izkazovali dolžno čast in pokorščino višjim udom tega mističnega telesa, posebno tistim, ki bodo po odredbi božje Glave nekoč dajali odgovor za naše duše (prim. Hebr 13, 17). Pri srcu pa jim bodo tudi tisti udje, za katere je imel naš Zveličar še posebno ljubezen: oslabeli, ranjeni in bolni, ki potrebujejo ali naravnega ali nadnaravnega zdravila; otroci, katerih nedolžnost je danes v tolikšni nevarnosti in katerih duša je kakor vosek; slednjič ubogi, v katerih je treba, ko jim pomagamo, prepoznati v najvišjem usmiljenju osebo Jezusa Kristusa samega.

95. Po vsej pravici namreč opozarja Apostol: »Telesni udje, ki se zde, da so slabotnejši, so veliko bolj potrebni; in o katerih mislimo, da so na telesu manj častni, nje obdajamo z obilnejšo častjo« (1 Kor 12, 22—23). V zavesti višje odgovornosti, ki Nas veže, se čutimo dolžne, ta tako resen stavek danes ponoviti; danes, ko v veliki žalosti gledamo, kako imajo telesno pohabljene, slaboumne in dedno obremenjene za nadležno družabno breme in jim včasih celo jemlje življenje. In ta postopek nekateri še povzdigujejo kot novo iznajdbo človeškega napredka, ki da je popolnoma v skladu s splošno blaginjo. Toda kdo, ki ima še kaj srca, ne vidi, da to ne nasprotuje le naravnemu in božjemu zakonu (prim. *Decret. S. Officii*, 2 Dec. 1940: A. A. S., 1940, p. 553), zapisanemu v dušah vseh, ampak da je v ostrem nasprotju tudi s plemenitejšim čutom človekoljubja? Kri njih, ki so našemu Odrešeniku zato, ker so vredni večjega usmiljenja, še bolj dragi, torej »kliče z zemlje k Bogu« (prim. 1 Moz 4, 10).

3. Posnemajmo Kristusovo ljubezen do Cerkve

96. Da pa ne bi ta iskrena ljubezen, po kateri naj gledamo v Cerkvi in njenih udih svojega Rešenika, sčasoma popustila, je zelo prav, če se oziramo na Jezusa kot na najvišji zglede ljubezni do Cerkve.

a) Naša ljubezen do Cerkve bodi obilna

97. In sicer posnemajmo najprej obsežnost te ljubezni. Gotovo je Nevesta Kristusova ena, namreč Cerkev; pa vendar je ljubezen božjega Zenina tako široka, da nikogar ne izključuje, da objemlje v svoji Nevesti ves človeški rod. Saj je naš Zveličar pretil svojo kri zato, da bi vse ljudi, različnih narodnosti in rodov, z Bogom spravil na križu in jih zedinil v eno telo. Prava ljubezen do Cerkve torej zahteva, da si nismo le v telesu samem med seboj udje, ki skrbе drug za drugega (prim. Rimlj 12, 5; 1 Kor 12, 25), ki naj se vsi vesele, če je en ud v časti,

in vsi trpe, če en ud trpi (prim. 1 Kor 12, 26), ampak da priznamo tudi druge ljudi, ki še niso z nami združeni v telesu Cerkve, kot Kristusove brate po mesu, poklicane skupno z nami k istemu večnemu zveličanju. — Res, na žalost, posebno danes ne manjka takih, ki v svojem napuhu sovražnost, sovraštvo in zavist povzdigujejo kot nekaj, kar dviga in plemeniti človeško dostojanstvo in človeško moč. Mi pa sledimo, ko z žalostjo gledamo pogubne sadove tega nauka, svojemu miroljubnemu Kralju, ki nas je učil ljubiti ne le tiste, ki niso iz istega naroda, ne iz istega rodu (prim. Lk 10, 33—37), ampak celo sovražnike (prim. Lk 6, 27—35; Mk 5, 44—48). Mi, ki Nam navdaja duha prelepi stavek apostola narodov, z njim poveličujemo širokost, dolgost, visočino, globočino ljubezni Kristusove (prim. Ef 3, 18). Tej ne more vzeti moči različnost rodu in običajev, ne more je zmanjšati neizmerna širjava oceana, ne morejo je končno razdreti vojske, začete pravično ali krivično.

98. Ob tej tako težki uri, častiti bratje, ko trga toliko bolečin telo in toliko bridkosti duha, je treba vse spodbujati k tej višji ljubezni, da bi se na tak način združile sile vseh dobrih, in pomagale v tako velikanskih stiskah duha in telesa v čudoviti tekmi dobrote in usmiljenja; predvsem mislimo tu na one, ki sodelujejo pri katerih koli družtvih, ki so ljudem v pomoč. Tako se bosta prizadevna plemenitost in neizčrpna rodovitnost mističnega telesa Jezusa Kristusa blesteli po vsem svetu.

b) Vztrajna in delavna

99. Ker pa v Kristusu obsežnosti ljubezni, s katero je ljubil Cerkev, odgovarja tudi vztrajna delavnost te ljubezni, moramo z vztrajno in gorečo voljo ljubiti mistično telo Kristusovo tudi mi. V življenju našega Odrešenika, od učlovečenja, ko je položil Cerkvi prve temelje, pa do konca njegovega umrljivega življenja, ni mogoče označiti ure, da bi — čeprav Sin božji — ne delal prav do utrujenosti: za snovanje in utrjevanje Cerkve je dajal blesteč zgled svetosti, propovedoval, se razgovarjal, skliceval in določal uredbo. Naša želja je torej, da bi vsi, ki priznavajo Cerkev za svojo mater, skrbno preudarili sledeče: Ni le dolžnost služabnikov svetih skrivnosti ali samo tistih, ki so se posvetili Bogu v redovnem življenju, po svojih močeh sodelovati z vnemo in pridnostjo pri grajenju in rasti mističnega telesa Jezusa Kristusa, temveč tudi ostalih udov tega telesa. Posebno pa želimo, da bi na to mislili — kar pa v ostalem hvalevredno že vrše — tisti, ki se vojskujejo v vrstah Katoliške akcije in sodelujejo s škofi in duhovniki pri njihovem apostolskem delu; pa tudi tisti, ki v verskih družtvih sodelujejo kot pomožna sila za isti cilj. Vsakdo vidi, kako velikega pomena in važnosti je v sedanjih razmerah skrbna delavnost vseh teh.

100. Tudi ne moremo brez vsake besede preiti družinskih očetov in mater, ki jim je naš Zveličar zaupal najvažnejše ude svojega mističnega telesa. Goreče jih torej zaradi ljubezni do Kristusa in Cerkve rotimo, naj kar najvestneje skrbe za izročene jim otroke in naj jih varujejo vseh vrst zank, v katere se danes tako lahko zapleto.

c) Združena z molitvijo

101. Na poseben način pa je naš Odrešenik pokazal svojo plamenečo ljubezen do Cerkve s pobožnimi prošnjami, s katerimi se je obračal zanjo k nebeškemu Očetu. Znano je, častiti bratje, kako je — da omenjamo le to — neposredno pred smrtjo na križu goreče molil za Petra (prim.

Lk 22, 32), za ostale apostole (prim. Jan 17, 9—19) in za vse, ki bodo po oznanjevanju božje besede vanj verovali (prim. Jan 17, 20—23).

a¹) Za ude Cerkve

102. Po zgledu Kristusovem moramo tudi mi Gospoda žetve vsak dan prositi, naj pošlje delavcev na svojo žetev (prim. Mt 9, 38; Lk 10, 2). In vsak dan se mora dvigati k nebu skupna molitev nas vseh in priporočati vse ude mističnega telesa Jezusa Kristusa. Najprej škofe, ki se jim izročene njih škofije v posebno skrb; potem duhovnike in redovnike ter redovnice, ki, sledeč klicu božjemu, doma ali v poganskih deželah branijo, širijo, pospešujejo kraljestvo božjega Odrešenika. V tej skupni prošnji pa ne pozabimo nobenega uda tega častitljivega telesa; spominjajmo se posebno tistih, ki jih stiskajo bolečine in bridkosti te zemlje ali pa jih — že umrle — očiščuje zadostilni ogenj. Ne prezrimo pa tudi tistih, ki prejemajo pouk v krščanskem nauku, da bi se mogli čimprej očistiti v kopeli krstne vode.

103. In še to zelo želimo, da bi v teh skupnih molitvah z gorečo ljubeznijo skrbeli tudi za tiste, ki jih še ni razsvetlila resnica evangelija in še niso vstopili v varno stajo Cerkve; pa tudi za tiste, ki so se zaradi nesrečnega razkola vere in edinosti ločili od Nas, ki zastopamo — čeprav nevredni — tu na zemlji osebo Jezusa Kristusa. Zato ponavljamo tisto božjo molitev našega Rešenika k nebeškemu Očetu: »Naj bodo vsi eno, kakor ti, Oče, v meni in jaz v tebi, da bodo tudi oni v nama eno, da bo svet veroval, da si me ti poslal« (Jan 17, 21).

b¹) Za tiste, ki še niso udje

104. Tudi tiste, ki ne pripadajo vidnemu organizmu katoliške Cerkve, smo že od vsega početka papeževanja, kot dobro veste, častiti bratje, izročili nebeškemu varstvu in nebeškemu vodstvu. Slovesno smo proglasili, da Nam po zgledu Dobrega Pastirja ni nič bolj pri srcu, kakor da bi imeli življenje in ga imeli v izobilju (prim. Litt. enc. *Summi Pontificatus*: A. A. S., 1939, p. 419). Ta Svoj slovesni proglas bi po tej okrožnici, v kateri smo oznanjali hvalo »velikega in slavnega telesa Kristusovega« (Iren., *Adv. Haer.*, IV, 33, 7: Migne, P. G., VII, 1076), radi ponovili in prosimo vso Cerkev za molitev. Prisrčno bi vse in vsakega posameznika povabili, naj na notranje nagibe božje milosti radi pristajajo ter se trudijo, iztrgati se iz stanja, v katerem lastnega večnega življenja ne morejo biti gotovi (prim. Pius IX, *Iam vos omnes*, 13. Sept. 1868: Act. Conc. Vat., C. L., VII, 10). Kajti čeprav so po neki nezavedni želji in težnji naravnani na mistično telo Odrešenikovo, so pa vendar brez tolikih in tolikih darov in pripomočkov, ki jih je dano uživati le v katoliški Cerkvi. Naj torej vstopijo v katoliško edinstvo, se vsi združijo z Nami v enem telesu Jezusa Kristusa ter se zbero ob eni Glavi v družbi čudovite ljubezni (prim. Gelas. I, Epist. XIV: Migne, P. L., LIX, 89). Nikdar ne prenehamo prositi Duha ljubezni in resnice ter jih z dvignjenimi in odprtimi rokami pričakujemo, ne kot tujce, ampak kot sinove, ki se vračajo pod rodni krov.

105. Če pa je Naša želja, naj bi se taka skupna prošnja vsega mističnega telesa nepretrgoma dvigala k Bogu, da bi vsi, ki so zašli, čimprej vstopili v eno stajo Jezusa Kristusa, pa vendar izjavljamo, da se mora to zgoditi brezpogojno popolnoma prostovoljno, ker nihče ne veruje,

če noče (prim. August., *In Ioann. Ev. tract.*, XXVI, 2: Migne, P. L., XXX, 1607). Če so torej nekateri, ki ne verujejo, dejansko prisiljeni vstopiti v stavbo Cerkev, da bi hodili k sv. daritvi in prejeli zakramente, ti brez dvoma ne postanejo pravi kristjani (prim. August., *Ibidem*); vera namreč, brez katere »ni mogoče biti Bogu všeč« (Hebr 11, 6), mora biti popolnoma svoboden »pristanek uma in volje« (Conc. Vat., *Const. de fide cath.*, cap. 3). Če bi se torej kdaj dogodilo, da bi kje proti stalnemu nauku tega apostolskega sedeža (prim. Leo XIII, *Immortale Dei*: A. S. S., XVIII, pp. 174—175; Cod. Iur. Can., c. 1351) koga proti njegovi volji silili, naj se oklene katoliške vere, se čutimo zaradi Svoje službe v vesti dolžne, tako postopanje obsoditi. Ker so ljudje v posesti svobodne volje, in morejo pod vplivom notranje zmedenosti in zlih poželenj svojo svobodo zlorabiti, jih mora učinkovito pritezati k resnici Oče luči po Duhu svojega ljubljenega Sina. Če so — žal — še mnogi od katoliške resnice daleč in ne pristanejo z voljo na božjo milost, ki jih navdihuje, je vzrok ne le ta, da sami premalo molijo (prim. August., *Ibidem*), ampak da tudi kristjani premalo goreče zanje prosijo. Zato pa ponovno vzpodbujamo vse, ki plamene v ljubezni do Cerkev, naj po zgledu božjega Odrešenika to vztrajno delajo.

c) Za oblastnike

106. Pa še to se zdi posebno v sedanjih razmerah ne le primerno, ampak nujno: goreče moliti za kralje in oblastnike in za vse tiste, ki vladajo ljudstva in morejo s svojim zunanjim varstvom Cerkvu pomagati. Moliti je treba zanje, da bi se razmere uredile in da bi po dihu božje ljubezni iz grozotnega valovja tega viharja utrujenemu človeškemu rodu vstal »mir, delo pravičnosti« (Iz 32, 17) in bi mogla sveta mati Cerkev v vsej pobožnosti in poštenosti živeti tiho in mirno življenje (prim. 1 Tim 2, 2). Rotiti moramo Boga, da bi vsi, ki vodijo ljudstva, ljubili modrost (prim. Modr 6, 23), tako da bi jih nikdar ne mogle zadeti sledeče težke besede Svetega Duha: »Preiskal bo Najvišji vaša dela in pregledal vaše misli. Zakaj ko ste bili služabniki njegovega kraljestva, niste prav sodili, niste spolnjevali postave pravice, ne ravnali po božji volji. Strahovito in nagloma bo prišel nad vas, zakaj najostrejša sodba bo zadela oblastnike. Majhnemu namreč se skazuje usmiljenje, silni pa bodo trpeli silne muke. Kajti Bog ne bo nikomur gledal na obraz in se ne bo bal mogočnosti nobenega. Zakaj on je ustvaril majhnega in velikega in za vse enako skrbi. Močnejše pa čaka močnejše trpljenje. Do vas, kralji, so tedaj te moje besede, da se učite modrosti in ne padete (Ibidem 6, 4—10).

d) Dopolnjujmo, kar manjka bridkostim Kristusovim

107. Kristus Gospod pa ni razodel svoje ljubezni do brezmadežne Neveste le s tem, da je zanjo požrtvovalno delal in vztrajno molil, ampak tudi s tem, da je zanjo rad in poln ljubezni prenašal tudi bolečine in stiske. »Ker je vzljudil svoje, ... je svojim skazal ljubezen do konca« (Jan 13, 1). In le s svojo krvjo si je pridobil Cerkev (prim. Apd 20, 28). — Stopimo torej rade volje za krvavimi sledovi svojega Kralja, kakor to zahteva naše zveličanje, ki si ga moramo zagotoviti: »Kajti če smo se z njim zrastle v podobnosti njegove smrti, se bomo tudi v podobnosti njegovega vstajenja« (Rimlj 6, 5) in »če smo z njim umrli, bomo z njim tudi živeli« (2 Kor 2, 11). To zahteva tudi prava in dejavna ljubezen bodisi do Cerkev, bodisi do duš, ki jih Cerkev rodi Kristusu. Dasi je

namreč naš Rešenik s svojimi krutimi mukami in kruto smrtjo zaslužil svoji Cerkvi neskončen zaklad milosti, se nam te po sklepu božje previdnosti podeljujejo le po deležih. Večji ali manjši delež teh milosti zavisi nemalo tudi od naših dobrih del; ta kličejo roso nebeških darov, ki jih Bog svobodno deli, na duše ljudi. Rosa nebeških milosti bo brez dvoma zelo obilna, če bomo goreče molili, še posebno pri evharistični daritvi, pri kateri naj bi bili, če mogoče, pobožno vsak dan; dalje, če se bomo trudili z deli krščanske ljubezni olajšati trpljenje tolikim potrebnim; če bomo neminljive dobrine više cenili od minljivih stvari tega sveta; če bomo to umrljivo telo s prostovoljnim mrtvenjem krotili, mu nedovoljeno odrekli ter mu nalagali tudi kaj, kar je neprijetno in trdo; in končno, če bomo trude in bolečine tega življenja krotko sprejemali kot iz rok božjih. Tako bomo po Apostolu »na svojem mesu dopolnjevali, kar nedostaja bridkostim Kristusovim, za njegovo telo, ki je Cerkev« (prim. Kol 1, 24).

108. Ko to pišemo, Nam stopa — na žalost — pred oči skoraj nepregledna množica nesrečnih, s katerimi v bolečini sočustvujemo: množica bolnih, ubogih, pohabljenih, množica vdov, sirot in premnogih, ki so zaradi lastnih udarcev ali udarcev svojcev pogosto utrujeni do smrti. Vse torej, ki so iz katerega koli vzroka potopljeni v žalost in bridkost, očetovsko spodbujamo, naj se zaupno ozirajo v nebo in svoje težave darujejo njemu, ki jim bo nekoč vse bogato povrnil. In tega naj se vsi zavedajo, da njih trpljenje ni zaman, ampak da bo zelo koristilo njim samim in tudi Cerkvi, če ga bodo v ta namen potrpežljivo prenašali. Da bi ta sklep laže uresničevali, za to zelo pomaga pobožnost vsakdanjega darovanja samega sebe Bogu, ki jo goje člani verskega društva z imenom Apostolstvo molitve. To društvo bi radi ob tej priliki kot Bogu zelo ljubo kar najbolj priporočili.

109. Vedno je bilo potrebno za rešitev duš združevati z mukami božjega Odrešenika naše bolečine. Posebno pa moramo, častiti bratje, to vsi vršiti danes, ko je zajel neizmerni vojni požar skoraj ves svet ter rodil toliko smrti, nesreč, stisk. In prav tako se moramo danes še na poseben način zdržati strasti, omam tega sveta ter razbrzdanih telesnih slasti, pa tudi tistih ničevih in praznih zemeljskih reči, ki nič ne pomagajo ne za krščansko vzgojo duha ne za nebesa. Nasprotno, poudarjati moramo v dušah resne besede Našega nesmrtnega prednika Leona Velikega, ki zatrjuje, da smo po krstu postali meso Križanega (prim. *Serm. LXIII, 6; LXVI, 3; Migne, P. L., LIV, 357 in 366*), in pa tisto prelepo molitev sv. Ambroža: »Nosi me, Kristus, na križu, ki je tavajočim rešenje, trudnim edini počitek in umirajočim edino življenje« (*In Ps. 118, XXII, 30; Migne, P. L., XV, 1521*).

110. Preden pa končamo, si ne moremo kaj, da ne bi spet vse opomnili, naj ljubijo sveto mater Cerkev z gorečo in dejavno ljubeznijo. Za nje blagostanje ter srečnejši in uspešnejši razvoj darujmo vsak dan večnemu Očetu svoje molitve, dela in trpljenje, če nam je v resnici kaj za vesoljno človeško družino, odrešeno z božjo krvjo. In ko preteči oblaki temnijo nebo ter se nad vso človeško družbo in nad samo Cerkev zgriinjajo velike nesreče, izročimo sebe in vse svoje Očetu usmiljenja s prošnjo: »Ozri se, prosimo, Gospod, na to svojo družino, za katero naš Gospod Jezus Kristus ni pomišljal izročiti se v roke sovražnikom in sprejeti trpljenje na križu« (*Off. Maior. Hebd.*).

Epilog

Blažena Devica Marija

111. Naj izpolni, častiti bratje, te Naše očetovske želje, ki so gotovo tudi vaše, Marija; naj vsem izprosi resnično ljubezen do Cerkve Bogorodica Devica, katere presveta duša je bila, bolj kot vse druge od Boga ustvarjene skupaj, napolnjena z božjim Duhom Jezusa Kristusa; ona, ki je »v zastopstvu vse človeške narave« pristala na »nekak duhovni zakon med Sinom božjim in človeško naravo« (S. Thom., III, q. 30, a. 1). Ona je bila, ki je na čudovit način rodila vir vsega nebeškega življenja, Kristusa Gospoda, ki je bil že v njenem deviškem telesu glava Cerkve. Ona je bila, ki ga je komaj rojenega podala kot preroka, kralja in duhovnika tistim, ki so se mu prišli izmed Judov in poganov prvi poklonit. Na njeno materinsko prošnjo je njen Prvorojenec v »Kani galilejski« storil čudež, po katerem »so njegovi učenci verovali vanj« (Jan 2, 11). Ona je bila, ki je, prosta vsakega osebnega in izvirnega madeža, in vedno najtesneje s svojim Sinom združena, tega na Golgoti večnemu Očetu darovala; darovala obenem z žrtvijo svojih materinskih pravic in materinske ljubezni, kot nova Eva, za vse otroke Adama, po njegovem nesrečnem padcu omadeževane. Tako je postala ona, ki je bila po telesu mati naše Glave Kristusa, na novo zaradi bolečin in slave po duhu mati vseh njegovih udov. Ona je bila, ki je s svojimi učinkovitimi prošnjami izprosila, da je bil Duh božjega Odrešenika, dan že na križu, komaj rojeni Cerkvi v čudovitih darovih na binkoštni dan podeljen. Ona je končno tista, ki je srčno in pogumno prenašala neizmerne bolečine ter bolj kot vsi kristjani kot prava kraljica mučencev »dopolnila, kar nedostaje bridkostim Kristusovim, za njegovo telo, ki je Cerkev« (Kol 1, 24). Ona je, ki je za mistično telo Kristusovo, rojeno iz prebodenega Srca Odrešenikovega (prim. *Off. Ssmmi Cordis* in hymno ad vesp.), skrbela z isto materinsko skrbnostjo in silno ljubeznijo, s katero je dojila in hranila dete Jezusa v jasliah.

112. Ona je presveta Rodnica vseh udov Kristusovih (prim. Pius X, *Ad diem illum*: A. S. S., XXXVI, p. 453), ki smo njenemu brezmadežnemu Srcu zaupno posvetili vse ljudi in ki se zdaj v nebesih blesti v slavi telesa in duše ter skupno s svojim Sinom vlada. Ona naj Sina roti in prosi, naj bi se bogati studenci milosti iz vzvišene Glave v vse ude mističnega telesa neprenehoma razlivali. Kot vedno pripravljena zavetnica naj kakor v preteklosti tudi zdaj Cerkev varuje in njej ter vsemu človeštvu končno od Boga izprosi mirnejše čase.

Navdani s tem nebeškim upanjem podeljujemo vam, častiti bratje, vsem in posameznim, pa tudi zaupanim vam ovcam, od srca apostolski blagoslov kot poročstvo nebeških milosti ter svedoštvo Naše posebne dobrohotnosti.

Dano v Rimu, pri Svetem Petru, dne 29. junija, na praznik sv. apostolov Petra in Pavla, l. 1943, v petem letu Našega papeževanja.

Papež Pij XII.

Normae quaedam de agendi ratione confessoriorum circa VI Decalogi praeceptum.

Ecclesia nunquam omisit omne studium atque sollicitudinem adhibere ne sacramentum Poenitentiae »quod post amissam baptismi innocentiam datum est divina benignitate perfugium, per daemonum fraudem, et hominum Dei beneficiis perverse utentium malitiam, naufragis ac miseris peccatoribus luctuosum evadat exitium«,¹ et quod in animarum salutem institutum est, in earum perniciem atque sacerdotialis sanctimoniae et dignitatis detrimentum per hominum inconsiderantiam vel levitatem quomodocumque vertatur.

Est autem, super cetera, haud spernendum hac in re periculum si in interrogandis atque instruendis poenitentibus circa VI Decalogi praeceptum considerate ac circumspecte, ut rei asperitas exigit, atque Sacramenti dignitati congruit, confessorius sese gerere neglegat, sed ultra modum progrediatur et officium consulendi confessionis integritati atque poenitentium bono; aut si tota eius agendi ratio, maxime cum mulieribus, debita sanctitate et gravitate careat: haec enim fidelium animos facile offendunt, suspicionum ansas dant atque Sacramenti profanationis initium evadere possunt.

Ut vero tanto discrimini omni ope atque opera occurratur, haec Suprema S. Congregatio opportunum duxit has in memoriam redigere normas ad quas confessorii animum mentemque sedulo intendant necesse est, et futuri confessorii in Seminariis et scholis theologicis mature attentis reddantur.

I. — Codex I. C. peropportune monet ne confessorius curiosis aut inutilibus quaestionibus, maxime circa VI Decalogi praeceptum, quemquam detineat, et praesertim ne iuniores de iis quae ignorant imprudenter interroget (can. 888, § 2). Porro inutiles quaestiones sunt quae supplendae poenitentis accusationi eiusdemque animi dispositionibus cognoscendis minime necessariae demonstrantur. Poenitens enim iure divino tenetur dumtaxat omnia et singula peccata gravia post Baptismum commissa et nondum per claves Ecclesiae directe remissa, quorum post diligentem sui discussionem conscientiam habeat, confiteri et circumstantias in confessione explicare quae speciem peccati mutant,² modo tamen specificas huiusmodi malitias peccando cognoverit, ac proin contraxerit. Haec, igitur, tantum confessorius per se a poenitente sciscitari tenetur, si rationabiliter suspicatur eadem bona vel mala fide in confessione praetermissa fuisse; et si quando contingat cuiusdam poenitentis examen ex toto supplendum esse, non ultra prudentis coniecturae modum, attenta poenitentis conditione, percontando, progrediatur.

Omittendae igitur sunt, utpote inutiles, molestae atque hac in re periculi plenae, interrogationes de peccatis quorum nulla cadit in poenitentem positiva atque firma suspicio; item de peccatorum speciebus quas haud verisimile est ipsum contraxisse; de peccatis materialibus, nisi ipsius poenitentis bonum vel avertendum mali communis periculum monitionem postulet vel suadeat; item de circumstantiis moraliter indifferentibus, atque praesertim de modo quo peccatum commissum est. Quin immo si poenitens sponte, seu prae inscitia seu prae scrupulis seu tandem prae malitia, in explicandis luxuriae peccatis vel tentationibus modum excedat aut pudicitiam verbis offendant, id confessorius prudenter, at prompte ac fortiter, cohibere ne omittat.

¹ Constit. Benedicti Pp. XIV »Sacramentum Poenitentiae«, 1 iunii 1741.

² Concil. Trident., Ses. XIV, cap. V; C. I. C., can. 901.

Meminerit insuper confessarius divinum de confessionis integritate praeceptum cum gravi poenitentis vel confessarii damno, quod sit confessioni extrinsecum, non urgeri; ac proin quotiēs vel poenitentis scandalum vel ipsius confessarii ruina ex interrogatione prudenter timeatur, eadem abstinendum esse. In dubio, vero, commune doctorum monitum sit semper menti defixum, hac in re melius esse deficere quam cum ruinae periculo excedere.

Tandem confessarius, interrogando, cautissime semper procedat, propositis prius generalioribus quaestionibus, ac postea, si casus ferat, magis definitis interrogationibus. Hae tamen semper sint breves, discretæ, honestæ, devitatis prorsus locutionibus quæ phantasiam vel sensum moveant, aut piæ aures offendant.

II. — Neque minori prudentia atque gravitate confessarius opus habet dum poenitentes, pro suo munere medici et magistri, monet atque instituit. Id vero apprime atque probe meminerit sibi haud corporum sed animarum curationem concreditam esse. Eius, igitur, per se non est consilia poenitentibus dare quæ ad medicinam vel hygienem spectant, atque eo omnino devitet quæ mirationem moverent vel scandalum gignerent. Si quæ, vero, consilia huiusmodi necessaria, etiam propter conscientiam, censeantur, eadem a perito recto, prudenti, atque morali doctrina instructo tradenda erunt, ad quem igitur poenitens remittendus est.

Itidem ne audeat confessarius, seu sponte seu rogatus, de natura vel modo actus quo vita transmittitur poenitentes docere, atque ad id nullo unquam prætextu adducatur.

Moralem vero institutionem et opportunas monitiones iuxta probatorum auctorum doctrinam suis poenitentibus tradat, idque prudenter, honeste, moderate, non ultra veram poenitentis necessitatem; neque abs re animadvertere fuerit inconsiderate illum agere atque recte munere suo non fungi qui videatur fere unice, interrogationibus et monitis, de his peccatis sollicitus.

III. — Oblivioni tandem dandum non est mundum in maligno positum esse,³ atque »sacerdotem quotidiana consuetudine versari quasi in medio nationis pravae: ut saepe in pastoralis ipsa caritatis perfunctione, sit sibi pertimescendum ne lateant inferni anguis insidiae.«⁴

Quapropter cautissime semper incedat, praesertim cum mulieribus suis poenitentibus, necesse est, omnia vigilanter devitando quæ familiaritatem proderent vel periculosam amicitiam fovere possent. Ne igitur in iisdem cognoscendis curiosus sit, neque audeat earum nomen directe vel indirecte inquirere. Eas dum alloquitur, pronomen »tu«, ubi familiarem consuetudinem significet, omnino ne adhibeat; earum confessiones ultra quam satis est produci ne permittat; a rebus pertractandis quæ ad conscientiam non pertinent in confessione absteineat; mutuas visitationes atque commercium epistolare cum iisdem sine vera necessitate ne admittat, necnon longas colloquutiones sive in sacristiis sive in atriis seu »locutoriis« sive alibi, ne sub prætextu quidem spiritualis directionis.

Id, vero, confessarius omni vigilantia praecavere debet ne pietatis furo affectus humani suipsius vel poenitentium animo paulatim irrepant atque foveantur; sed omni ope continenter eniti debet »ut quidquid pro sacro munere agit, secundum Deum agat instinctu ductuque fidei.«⁵

IV. — Quo vero facilius atque tutius valeant confessarii tali munere fungi, ad id mature a suis magistris instituantur atque doceantur, neque tantum principiis, sed specimine quoque et exercitatione, ut accurate sciant quomodo sint circa VI Decalogi praeceptum interrogandi poenitentes, pueri, iuvenes,

³ I Ioh., V, 19.

⁴ Pius Pp. X, Exortatio ad Clerum catholicum »Haerent animo«, 4 augusti 1908.

⁵ Pius Pp. X, Exortatio ad Clerum catholicum »Haerent animo«, 4 augusti 1908.

adulti, atque praesertim mulieres; quae sint necessariae vel utiles quaestiones; quae contra omittendae, atque quaenam adhibenda iuxta patrum sermonem verba.

Datum Romae, ex Aedibus S. Officii, die 16 maii 1943.

† F. Card. Marchetti Selvaggiani
Secretarius.

44.

Odpustki za molitev k presv. Trojici.

SACRA PAENITENTIARIA APOSTOLICA
(officium de indulgentiis)

Decretum

Oratio ad Sanctissimam Trinitatem indulgentiis ditatur
(AAS 1943, 92.)

Ssmus D. N. Pius div. Prov. Pp. XII, in audientia infrascripto Cardinali Paenitentiaro Maiori die 6 Februarii c. a. concessa, omnibus christifidelibus benigne largiri dignatus est partialem trecentorum dierum Indulgentiam toties lucrandam quoties orationem »*Sanctissima Trinitas, adoramus te et per Mariam rogamus te: Da omnibus unitatem in fide eamque fideliter confitendi animum*«¹⁾ saltem corde contrito recitaverint et plenariam suetis condicionibus semel in mense acquirendam, si quotidie per integrum mensem eandem recitationem persolverint.

Praesenti in perpetuum valituro absque ulla Apostolicarum Litterarum in forma brevi expeditione et contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Datum Romae, e S. Paenitentiarum Apostolica, die 9 Februarii 1943.

N. Card. Canali, *Paenitentiarum Maior.*
S. Luzio, *Regens.*

L. S.

45.

O prepovedi knjig.

SUPREMA SACRA CONGREGATIO S. OFFICII

De prohibitione librorum
(AAS 1943, 144—145.)

Cum in pravis libris denuntiandis morae et omissiones sint saepe conquerendae plurimique christifideles in exitiali ignorantia circa denuntiationem et prohibitionem perniciosorum librorum versentur, Suprema S. Congregatio Sancti Officii opportunum ducit praecipua sacrorum canonum de hac re praescripta in memoriam revocare; per prava enim vel noxia scripta puritas fidei, integritas morum ipsaque salus animarum maximis periculis exponuntur, ut compertum est.

¹⁾ »Presveta Trojica, molimo te in te po Mariji prosimo: daj nam edinost v veri in pogum, da jo homo zvesto izpovedovali.«

Profecto innumera scripta fidei ac moribus adversantia, quae praesertim nostris temporibus ubique terrarum et variis linguis quotidie fere eduntur, Sedes Apostolica ipsa sollicite ac tempestive prohibere nequit. Opus proinde est, ut locorum Ordinarii, quorum est sanam et orthodoxam doctrinam conservare ac bonos mores tueri (c. 343, 1), per se aut per sacerdotes idoneos vigilant in libros, qui in proprio territorio eduntur aut venales prostant (c. 1397, 4), et quos damnandos judicaverint, eos suis subditis prohibeant (c. 1395, 1). Ius et officium prohibendi ex justa causa libros pro suis subditis competit etiam Abbati monasterii sui juris et supremo religionis clericalis exemptae Moderatori cum suo Capitulo vel Consilio immo, in casu urgenti, aliis Superioribus maioribus cum proprio Consilio, ea tamen lege ut rem quantocius deferant ad supremum Moderatorem (c. 1395, 3). Attamen libros, qui subtilius examen exigant vel de quibus ad salutarem effectum consequendum supremae auctoritatis sententia requiri videatur, ad Apostolicae Sedis iudicium Ordinarii deferant (c. 1397, 5).

Omnium quidem fidelium, praesertim clericorum, est libros perniciosos competenti auctoritati denuntiare; sed peculiari titulo id pertinet ad clericos in dignitate ecclesiastica constitutos, ut sunt Legati Sanctae Sedis locorumque Ordinarii, atque ad eos qui doctrina ceteris praecellunt, ut Universitatum catholicarum Rectores Doctoresque.

Denuntiatio autem facienda est vel huic Congregationi S. Officii, vel Ordinario loci, declaratis quidem causis, quibus liber prohibendus existimetur. Iis vero, ad quos denuntiatio defertur, sanctum esto nomina denuntiantium secreta servare (c. 1397, 1, 2, 3).

Denique Ordinarii locorum alique curam animarum habentes fideles opportune moneant: a) prohibitionem librorum id efficere, ut liber sine debita licentia nec edi vel iterum edi (nisi factis correctionibus et legitima approbatione obtenta), nec legi, nec retineri, nec vendi, nec in aliam linguam verti, nec ullo modo cum aliis communicari possit (c. 1398, 1, 2); b) libros ab Apostolica Sede damnatos ubique locorum et in quodcumque vertantur idioma prohibitos censi (c. 1396); c) lege positiva ecclesiastica esse vetitos non tantum libros speciali decreto ab Apostolica Sede singillatim damnatos et in Indicem librorum prohibitorum relatos, vel a Conciliis particularibus sive ab Ordinariis pro suis subditis proscriptos, sed etiam libros prohibitos ipso jure communi, idest ex regulis c. 1399 contentis, quibus fere omnes libri pravi et de se noxii modo generali prohibentur; d) ex lege naturali vetari cuiuslibet libri lectio, quae proximum periculum spirituale praebeat, cum jus naturae prohibeat, ne quis se constituat in periculo amittendi veram fidem aut bonos mores; itaque licentiam utendi libris prohibitis a quovis obtentam nullo modo eximere ad hac prohibitionem legis naturalis (c. 1405, 1).

Datum Romae, ex Aedibus Sancti Officii, die 17 Aprilis 1943.

I. P e p e, *Supr. S. Congr. S. Officii Notarius.*

Članom Duhovniške misijonske zveze.

Prefekt Kongregacije za širjenje vere kard. Fumasoni-Biondi je dobil od kardinala Velikega penitenciarija dne 1. maja 1943 sledeče pismeno sporočilo:

»Z ozirom na pismo Vaše Eminence z dne 6. februarja t. l., štev. 198/43, v zadevi vrnitve osebnih predpravil duhovnikom-članom Duhovniške misijonske zveze mi je čast sporočiti: Sveti oče je v želji, da bi bila Duhovniška misijonska zveza vedno bolj močna in bi mogla takó vedno bolj izdatno podpirati misijone, ki so posebno v sedanjih razmerah te pomoči tako potrebni, blagovolil pristati na številne prošnje, ki so mu jih poslali prevzvišeni predsedniki Duhovniške misijonske zveze, in v svoji apostolski skrbi dovoliti duhovnikom, ki so člani omenjene zveze, sledeče duhovne dobrine:

1. blagoslavljeni smejo (unico crucis signo) nabožne predmete in jih obogatiti z apostolskimi odpustki;
2. blagoslavljeni smejo vence in jih obogatiti s križarskimi odpustki;
3. blagoslavljeni smejo (unico crucis signo) križe in jih obogatiti z odpustki križevega pota in s popolnim odpustom za zadnjo uro;
4. imajo pravico do privilegiranega oltarja (štirikrat tedensko, če nimajo podobne pravice že za druge dneve).

Zaradi soglasja z dekretom Consilium suum persequens, ki ga je sveta apostolska Penitenciarija izdala dne 20. marca 1943, je podelitev omenjenih predpravil dana pod sledečimi pogoji:

a) podeljene bodo naravnost od tega svetega Sodišča tistim duhovnikom, ki bodo zanje zaprosili potom Mednarodnega tajništva DMZ, ki ima sedež pri sveti Kongregaciji za širjenje vere;

b) posamezne prošnje morajo biti opremljene s priporočilom krajevnega ordinarija;

c) dovoljenje velja za 7 let in ga je pod istimi pogoji mogoče obnoviti.

Ko nam Mednarodno tajništvo DMZ iz Rima sporoča to veselo vest, opozarja, da duhovnikom, ki so bili ordinirani pred 31. marcem 1933, za podelitev teh predpravil ni treba prositi, ker jih imajo, če so bili takrat že člani DMZ in pozneje niso prenehali biti. Vsi pa, ki so bili ordinirani po 31. marcu 1933, bodisi da so vstopili v DMZ pred tem datumom kot bogoslovci ali pa so se v DMZ šele včlanili, oziroma so iz katerega koli vzroka nehali biti člani DMZ, pa so se po 31. marcu 1933 znova vpisali, morajo, če hočejo biti predpravil deležni, zanje posebej zaprositi. Pogoj za sprejem privilegijev je torej v tem, da je kdo zares član DMZ. Kdor ni ali je prenehal biti, teh pravil nima in ne more dobiti. Isto velja za redovnike.

Ob tej priliki Mednarodno tajništvo DMZ poudarja, da po splošnih pravilih neha biti član DMZ tisti, ki dve leti zapored ni plačal članarine. Obenem pa je treba vedeti, da članstvo v DMZ ni vezano samo na plačevanje članarine, marveč tudi na neko dejavnost, ki jo član razvija v korist misijonom. Na tozadevno vprašanje je sveta Penitenciarija odgovorila dne 9. novembra 1927 sledeče: »Vsak duhovnik (član DMZ) mora poleg zvestega plačevanja letne članarine skrbno pomagati katoliškim misijonom v tisti obliki in meri, kakor mu dovoljujejo razmere, vendar pa ni vezan, da se udeležuje v vseh oblikah, ki jih navaja člen 6. splošnih pravil.«

Člen 6. se glasi: Člani DMZ naj skušajo dosežati namene Zveze posebno na sledeče načine:

- a) goreče naj molijo za uspeh svetih misijonov in lastnih prizadevanj zanje;
- b) skušajo naj spoznavati misijone, njihove potrebe, uspehe in neuspehe in vse, kar se nanaša na širjenje božjega kraljestva med pogani;
- c) zbirajo naj se na predavanjih in zborovanjih ter se spodbujajo za pomoč misijonom;
- č) opozarjajo naj vernike v pridigah, predavanjih, razgovorih, s spisi in tiskom ali kakor koli na veliko zadevo razširjenja evangelija in na pota, kako je mogoče misijonom pomagati;
- d) v krščanskih družinah naj negujejo misijonske poklice, bodisi duhovniške ali pomožne;
- e) radi naj pomagajo voditeljem misijonskih družb;
- f) skrbe naj, da bodo vsi poznali misi-

jonske družbe, posebno tiste, ki jih papeži posebej priporočajo, in to so: Družba za širjenje vere, Dejanje sv. Definstva, Družba sv. Petra za domačo duhovščino in druge misijonske podporne akcije; g) pripravljajo in vodijo naj misijonske prireditve, zborovanja itd., da v vernikih zbude in pomnože navdušenje in ljubezen do misijonov; h) javno ali zasebno, kakršne so prilike, naj modro podpirajo vse tisto, kar more pomagati, da se ločeni bratje vrnejo v edinost vere in Cerkve.

Duhovniška misijonska zveza v Ljubljani bo posredovala podelitev pravic duhovnikom, članom DMZ, ki bodo za to zaprosili in vplačali obenem pristojbino 15 lir, ki jo je treba poslati Mednarodnemu tajništvu DMZ v Rim. Duhovnikom, ki so to že storili, ni treba prošnje ponavljati.

Ob tej priliki poziva DMZ v Ljubljani svoje članstvo k veliki misijonski gorečnosti in delavnosti, ki naj bo dragocen odmev poživiljenemu delu v misijonskih centralah v Ljubljani. Naj bo 25 letni jubilej duhovniške misijonske organizacije tudi pri nas označen z novim navdušenjem duhovnikov za veliko zadevo katoliških misijonov.

Duhovniška misijonska zveza v Ljubljani.

47.

Ali je dovoljeno med povzdigovanjem na glas moliti?

Ko je dal Pij X. dne 18. maja 1907 posebne odpustke tistim vernikom, ki se pri povzdigovanju pobožno ozró na sveto Hostijo in molijo: »Moj Gospod in moj Bog!«, je nastalo vprašanje, ali se ta vzdihljaj lahko na glas moli. Kongregacija sv. obredov je odgovorila: n e. »An fideles, Missae adstantes, in sacrae Hostiae elevatione, clara et elevata voce verba ‚Dominus meus et Deus meus!‘ proferre possint? An etiam ad Calicis elevationem?« — Negative in omnibus, ad mentem Caeremonialis Episcoporum, 1. II. c. VIII, n. 70, et Decreti generalis, n. 3827, ad III, diei 22. mai 1894 (S. R. C. 6. nov. 1925; AAS XVIII, 1926, 21 sl.). Caeremoniale Episcoporum pravi: tunc silet chorus et cum aliis adorat (le orglati na rahlo in resnobno je dovoljeno). Generalni dekret pa pravi, naj med povzdigovanjem peveci popolnoma umolknejo in molče molijo najsvetejši Zakrament (cantoribus esse omnino silendum iuxta rubricas iisdemque Sacramentum cum ceteris adorandum). Smisel dekretov je torej ta, naj verniki med povzdigovanjem v svetem molku in tihi adoraciji molijo Gospoda Boga v najsvetejšem Zakramentu.

48.

Molitev rožnega venca.

Fatimsko prošnjo: »O Jezus, odpusti nam naše grehe, obvaruj nas peklenskega ognja in pripelji v nebesa vse duše, posebno tiste, ki so najbolj potrebne tvoje ga usmiljenja« je v naši škofiji dovoljeno ustavljati v rožni veneci po vsakem Čast bodi tudi pri javni božji službi. Molijo jo naj verniki skupno takoj po »Kakor je bilo v začetku...«

Požarne škode cerkvenih in nadarbinskih poslopij.

V zadevi požarnih škod na cerkvenih in nadarbinskih poslopijih, povzročenih po vojnih dogodkih, ter nadaljnjega plačevanja premij za ta poslopja se objavlja:

Pri vseh prizadetih zavarovanjih, ki je bila pri njih škoda prijavljena zavarovalnici neposredno ali preko krajevnega zastopnika zavarovalnice, se na zavarovančevo željo izločijo pogoreli objekti iz zavarovanja in se zanje ne terjajo več nikake premije. Zato naj prizadeti uradi vsako požarno škodo, tudi vojno, brez zamude in izčrpno prijavijo zavarovalnici na njenih posebnih tiskovinah, ki se dobe pri krajevnih zastopnikih. Vsa pogorela poslopja se nato na podlagi te prijave izločijo iz zavarovanja in se za naprej terja premija le za nepoškodovana poslopja.

Za vojne škode v smislu določbe § 74. zavarovalnega zakona in dopolnilnih določb člena II. splošnih zavarovalnih zakonov, ki so sestavni del zavarovalnih pogodb, zavarovalnice ne jamčijo in odklanjajo zato za te škode vsako odškodnino. Plačujejo pa nespremenjeno odškodnino za vse škode, ki zanje v smislu veljavnih zavarovalnih pogodb obstoji jamstvo.

Glede načina in oblike povračila za te škode v povojnem času ter o sodelovanju zavarovalnic pri tem povračilu se še ne dá nič določnega reči.

Razne objave.

Jožef Lampret, duhovnik senjske škofije, mašuje, pridiga in deli zakramente po ljubljanski škofiji, pa nima ne spovedne jurisdikcije po kan. 874 (in so pri njem opravljene spovedi neveljavne), ne kanonične misije v smislu kan. 1328; zato se mu prepoveduje v ljubljanski škofiji kakršno koli vršenje duhovniške oblasti (*suspensio a jurisdictione et divinis*).

Proprium Missarum Sanctorum diocesis Labacensis je izšel v založbi Ljudske knjigarne v Ljubljani na dobrem papirju v črnordečem tisku. Vsebuje praznike sv. Klementa Hofbauerja, sv. Mohorja in Fortunata ter sv. Leopolda. Izvod po 6 lir.

Raziskavanja. Iščejo se podatki za poroko Ignacija Wall in Barbare Innerhofer pl. Innhof, poročenih v letih 1845—1849.

Molitveniki in veroučne knjige v založbi škof. ordinariata v Ljubljani: Pri Jezusu z rdečo in zlato obrezo; Večno življenje z rdečo in zlato obrezo; Sveta maša in pesmi (iz Večnega življenja); Ljudska zborna maša (vložek za prejšnje izdaje molitvenikov Pri Jezusu in Večno življenje); Pesmi iz molitvenika Kristus, kraljuj!; Krščanski nauk za prvence s slikami in Katoliški katekizem.

51.

Slovstvo.

Dr. Andrej Snoj: **Jezus Kristus**. V Ljubljani 1943. Založila Ljudska knjigarna. Prvi del knjige obsega popis domovine Jezusa Kristusa ter časovne podatke o Jezusovem življenju, drugi del pa Jezusovo življenje po štirih evangelijih (v obliki tako imenovane harmonije). Toplo priporočamo.

Jože Pogačnik: **Vodilo Marijinih kongregacij**. V Ljubljani 1943. Založilo škof. vodstvo Marijinih družb v Ljubljani. Vsem voditeljem Marijinih družb neobhodno potrebna knjiga.

Franc Grivec: **Cerkev**. Druga izdaja. V Ljubljani 1943. Založila Ljudska knjigarna v Ljubljani. Prva izdaja je pošla že pred desetimi leti. Druga izdaja je izpopolnjena. Ni samo bogoslovski učbenik, dobro bo služila tudi duhovnikom in akademsko izobraženim laikom.

Janez Pucelj: **Kateheze za prvence**. V Ljubljani 1943. Založila Ljudska knjigarna v Ljubljani. Knjiga bodi vsem katehetom toplo priporočena.

P. R. Plus: **Tebi na pot**. Mladinska založba v Ljubljani. Izdala Zveza mladih katoliških delavcev (KA). Vademecum za mlade ljudi. Priporočamo.

Carlo Viglietti: **Izgubljen poklic**. Mladinska založba v Ljubljani. Mladini priporočljivo berilo.

Knjižice salezijanske družbe: št. 231-232: **Trpin Job**; št. 233-234: **Mati ubogih**; št. 235-236: **DŠV (Družba za širjenje vere)**; št. 88: **Ministranti (druga izdaja)**. — Priporočamo.

52.

Konkurzni razpis.

Z okrožnico škof. ordinariata v Ljubljani z dne 25. avgusta 1943, št. 2860, je bila z rokom do 30. septembra 1943 razpisana župnija **Trebnje** v trebanjski dekaniji.

53.

Škofijska kronika.

Cerkveno odlikovanje. Za papeževega hišnega prelata je bil imenovan dr. Jožef Turk, univ. profesor v Ljubljani.

Škofijski konzistorij. Za pravega konzist. svetnika je bil imenovan prelat dr. Alojzij Odar, univ. profesor v Ljubljani.

Škof. duhovsko semenišče. Za prefekta je bil imenovan dr. Ludovik Čepon, kaplan v Horjulju.

Umeščen je bil Ciril Milavec, župn. upravitelj v Želimljem, dne 31. julija 1943 na župnijo Vrhnika. Hkrati je bil imenovan za dekana dekanije Vrhnika in za škof. duhovnega svetnika.

Podeljena je bila župnija Sv. Jakob v Ljubljani dr. Jankotu Arnejcu, župniku na Breznici (umeščen dne 1. septembra 1943).

Imenovani so bili za župnijske upravitelje: Franc Fortuna, kaplan v Trebnjem, za to župnijo; Janez Križaj, kaplan v Št. Jerneju, za župnijo Poljane pri Toplicah; Anton Pogorelec, kaplan v Fari ob Kolpi, za župnijo Kočevska Reka; novomašnik Janez Ostronič za župnijo Sinji vrh; Leon Nuschej, duhovnik krške škofije, za župnijo Planina pri Črnomlju; in p. Mirko Godina, O. M. Conv. za župnijo Spodnji log pri Kočevju.

Premeščeni so bili: Karel Erjavec, kaplan v Hinjah, za beneficiata v Višnjo goro; dalje kot kaplana: Ivan Skvarča iz Mokronoga na Trebelno in Ludovik Šivic iz Dragatuša v Koprivnik pri Kočevju.

Izstopili so iz rednega dušnega pastirstva in bili dodeljeni za izredno dušnopastirsko delo: Ivan Dolšina, kaplan na Trebelnem, Janez Jenko, kaplan v Žužemberku, Štefan Kraljič, kaplan na Vrhniki, Franc Kunstelj, kaplan na Mirni, Janez Lavrih, kaplan v Dobropoljah, Jakob Mavec, kaplan v Toplicah, Ivan Remškar, kaplan v Tržišču, Franc Šeškar, kaplan v Kostanjevici, Anton Šinkar, kaplan v Mirni peči, in Avguštin Zavbi, kaplan v Planini pri Rakeku.

Nameščeni so bili kot kaplani novomašniki: Valentin Brgant v Toplicah, Janez Ferdin v Dragatušu, Jožef Gole v Mokronogu, Peter Golob v Mirni peči, Franc Kastelic pri Sv. Vidu nad Cerknico, Franc Kern v Hinjah, Janez Kmet v Tržišču, Ciril Lavrič v Horjulju, Franc Lokar v Kostanjevici, Jožef Perčič na Vrhniki, Stanislav Perčič v Trnovem v Ljubljani, Anton Pold a v Dobropoljah, Leopold Povše na Mirni, Vojnimir Seljak v Planini pri Rakeku, Božidar Slapšak v Št. Jerneju, Matija Šink v Fari ob Kolpi, Melhior Škoda v Škocijanu pri Mokronogu in Viktor Zorman v Žužemberku.

Francišksanske župnije: Nameščena sta bila kot kaplana: p. Fortunat Zorman pri Marijinem Oznanjenju v Ljubljani in p. Otokar Dernovšek na Viču v Ljubljani.

Konkurzni izpit je dovršil Stojan Novak, kaplan pri Sv. Jakobu v Ljubljani.

Ordinacije. Prezbitariat sta prejela dne 22. avgusta 1943 Bogomir Kambič in Anton Rupnik, oba C. M.

Umrl je: Ivan Tomažič, župnik in dekan v Trebnjem, dne 3. avgusta 1943 v starosti 58 let. Naj v miru počiva!

Škofijski ordinariat v Ljubljani,

dne 25. oktobra 1943.

† Gregorij,

škof

Jože Jagodic,

škof. kancler

Vsebina: 42. Okrožnica Pija XII. o mističnem telesu Kristusovem. — 43. Normae quaedam de agendi ratione confessoriorum circa VI Decalogi praeceptum. — 44. Odpustki za molitev k presv. Trojici. — 45. O prepovedi knjig. — 46. Članom Duhovniške misijonske zveze. — 47. Ali je dovoljeno med povzdigovanjem na glas moliti? — 48. Molitev rožnega venca. — 49. Požarne škode cerkvenih in nadarbinskih poslopj. — 50. Razne objave. — 51. Slostvo. — 52. Konkurzni razpis. — 53. Škofijska kronika.

Herausgeber — Izdajatelj: Škofijski ordinariat (Ignacij Nadrah). — Verantwortlicher Redakteur — Odgovorni urednik: Jože Jagodic. — Gedruckt bei Ljudska tiskarna in Ljubljana — Tiska Ljudska tiskarna v Ljubljani (Jože Kramarič).

1.	
2.	) 1. Quadr. 21 ^h 4 ^m .
3.	
4.	

3. *Eccles.*, post Grad. *Allel.* cum *V.*, sine *Cr.*, Praef. Nativ. — Vesp. de seq. (Ant. et Pss. ut in festo Circumcis., rel. ppr. 1.), com. S. Telesphori Pp. M. (Or. *Gregem tuum* ut in fol. novo); Compl. Dom.

5. Fer. 4. **Vigilia Epiphaniae**, priv. 2. cl. De ea, sem. c. a. Off. ut in festo Circumcis. et ppr. 1.; ad Ld. com. S. Telesphori Pp. M. (Or. ut supra). — M. ppr., *Gl.*, 2. Or. S. Telesph. (ex M. *Si diligis me* ut in folio novo), 3. *Deus qui salut.*, *Cr.*, Praef. Nativ. — Vesp. (in eccl. cathedr. 1. et 2. solemn.) de seq., sine com., Doxol. *Jesu — qui apparuisti* per tot. Oct. nisi al. not.; Compl. Dom.

Cras omittitur Oratio etiam pro re gravi imperata.

6. ✕ Fer. 5. **EPIPHANIA DNI**, dupl. 1. cl. cum Oct. priv. 2. ord., c. a. (Fest. *Exc mi*), Off. fest.; dicto *Pater, Ave, Credo*, Mat. incip. ab Ant. *Afferte*, in 1. Noct. 1. *R.* *Hodie*, in 3. Noct. 1. Ant. et 1. Ps. *Venite*, omisso Ps. *Fundamenta*, *R.* *Hodie*;
 I. o. ad Prim. *V.* *Qui apparuisti* (per tot. Oct. nisi al. not.). — M. ppr., *Cr.*, Praef. et *Communic.* ppr.
 ✕ (per tot. Oct.). — Vesp. de festo ppr. 1. sine com.; Compl. Dom.

Infra Oct. Epiph. dic. tant. Or. pro re gravi imperata, Cras, ubi peculiararia exercit. pietatis in hon. SS. Cord. mane peraguntur, loco M. vot. *Cogitationes* dicitur M. festi

- I. o. Epiph. sine com. SS. Cordis.

7. Fer. 6. **De die 2. infr. Oct.**, sem., c. a. Off. ut in festo et ppr. 1.; Mat. inc. more solito, in 3. Noct. Ant. *Homo* et Ps. *Fundamenta* (et sic per tot. Oct.); LL. 1. Noct. *De ep. ad Rom.* cum suis
 I. o. *R.R.*; ad *Ben.* Ant. ppr. — M. festi, 2. Or. *Deus qui salut.*, 3. *Eccles.*, *Cr.* — In 2. Vesp. ad *Magnif.* Ant. ppr.; Compl. Dom.

8. Sabb. **De die 3. infr. Oct.**, sem., c. a. Off. ut heri et ppr. 1. — M. festi, 2. Or. *Deus qui salut.*,
 I. o. 3. *Eccles.*, *Cr.* — Vesp. de seq., com. Oct. (Ant. *Lux de luce*) et Dom. infra Oct. (Ant. *Remansit*); Compl. Dom., Hymn. concl. *Jesu tuis obediens* usque ad Compl. cras.